

Pripravimo se na volitve v krajevne ljudske odbore

Z razpisom volitev v krajevne ljudske odbore se postavljajo pred volitve vprašanja: ali so dosedanjim odborom opravili dobro svoje delo, kakšni morajo biti novi odbori, kaj je osnovna naloga novih odborov, kaj je potrebno za njihovo dobro poslovanje, kakšni morajo biti novi odborniki, itd. Cela vrsta vprašanj, ki jih je treba razčistiti, preden bodo volivci izrekli svojo besedo in dali glas za tiste izmed sebe, za katere bodo smatrali, da najbolj odgovarjajo pogojem, ki so potrebni dobremu odborniku.

Ne bi bilo prav, če se ne bi razvila med volivci živa razprava o dosedanjem delu in življenju v KLO-ju, o dosedanjih odborih in njihovem delu ter o bodočih nalogah. Ne bi bilo prav, če ne bi kritično ocenili dosedanega dela in če ne bi sprejeli sklepe, ki naj izboljšajo njihovo delo. Zato mora aktiv osvobodilne fronte posevno prevzeti iniciativo za take razprave. S tolmačenjem zakona o ljudskih odborih, z razvijanjem misli, ki jih je nanašal v svojem referatu o ljudski demokraciji tov. Kardelj (skupščinska razprava o zakonu o ljudskih odborih), mora pokazati, kakšno bi moralo biti delo ljudskih odborov in kakšna je razlika za dejanskim stanjem.

Ljudski odbori kot osnovni organi oblasti so v dosedanji sestavi v veliki meri izpolnili nalogo, ki so jo imeli v začetni fazi graditve socializma pri nas. Toda če danes kritično ocenjujemo njihovo delo, že vidimo, da v mnogih primerih po svojem sestavu, po načinu svojega dela in po materialnih pogojih za delo, ne odgovarjajo več splošnim zahtevam.

V mnogih krajevnih ljudskih odborih vasi niso odborniki glavni nosilci za družbene misli, niso borci za pospešeno izgradnjo socializma na vasi, temveč nasprotno, ponekod s svojim zgledom in vplivom celo zavirajo naprednejše kmetovalce pred vstopom v zadrugo. Jasno, da tak krajevni ljudski odbor ne napreduje, se ne vključuje v skupno borbo za izboljšanje življenjskih pogojev delovnih ljudi pri nas, temveč podpira težnje tistih posameznikov, ki hočejo delati samo toliko, kolikor je njim prav in pridelati le toliko, da je dovolj za lastno preživljanje. Jasno torej, da sestav takega krajevnega ljudskega odbora ni dober in ga je nujno treba na sedanjih volitvah spremeniti.

V nekaterih ljudskih odborih se odborniki niso zavedali, da so nosilci oblasti v svojem kraju. So sicer dopustili, da jih volivci izberejo, nato pa se ves čas niso brigali za delo v odboru, za naloge v lastnem oblastnem delokrogu in za tiste, ki so jih postavljali višji organi oblasti, in predvsem za naloge v zvezi z borbo za izpolnitev našega petletnega plana.

V krajih s takšnimi odborniki plansko delo ni teklo oziroma ni potekalo v redu. V takih krajih so bili skoraj vedno prekasni z izpolnitvijo setvenega plana, bile so težke napake pri individualni odmeri odkupa ali davkov, neizpolnjeni so bili plani delovne sile, nepravilno razdeljene živilske karte itd. Kjer so se vtihotapili v odbore namerni škodljivci, ki so hoteli s svojim delom predvsem rušiti ugled ljudske oblasti, so se seveda pojavile navedene napake v najhujši obliki. In če volivci niso znali pravilno oceniti, kdo jim je povzročil težave, in če tudi politični aktiv ni bil buden pred takimi sovražniki, je razumljivo, da je prišlo tudi do negotovanj, n. pr. nad krivičnimi davki, previsokim odkupom in podobno.

Ljudski odbori morajo prevzeti v svoje roke izvajanje planskih nalog na svojem terenu. Davkov ne sme odmerjati finančni nameštenci v pisarni, temveč davčna komisija pred zborom volivcev. Finančni aparat samo pripravi material, ki služi za osnovo in za oceno stanja. Točno ugotovljeni dohodki in upoštevanje vseh okoliščin, pod katerimi je bil dohodek pridobljen (nezgode, bolezn, uporaba tuje delovne sile, prodaja po višjih cenah), so edine pravilne osnove, po katerih je davčni zavezanec zakonito obremenjen. KLO mora paziti, da se ravna davčna komisija po teh načelih. Ne sme pa biti advokat vaških bogatašev, češ da ne morejo toliko plačati (četudi odmera ustreza dohodku), in biriči malih in delovnih srednjih kmetov, češ te pa je treba disciplinirati tudi s prisilnimi merami (četudi odmera ne odgovarja njihovim gospodarski zmogljivosti).

Tudi odkupi so stvar ljudskih odborov. Kjer so bili dobri krajevni odbori, je odkup danes že izvršen ali celo presežen. Kjer takih odborov ni bilo, so se dogajali primeri, da je bil odkup žit ali krompirja tako porazdeljen, da so morali mali kmetje dokupovati, če so hoteli zadostiti obvezi, dočim je velikim kmetom toliko preostajalo, da so lahko izkoristili stisko malih kmetov in jim prodajali svoje žito in krompir po višjih cenah. V takih krajih smo dosegli prav nasprotni učinek z odkupi, kakor pa je v tendenci ljudske oblasti. Vaški bogataši so neopravičeno bogateli, mali kmet pa je bil gospodarsko preveč prizadet. Res je, da je bilo malo takih primerov, toda kjer so bili, dokazujejo, da odbor ni na mestu, da ni razumel svoje naloge in

predvsem, da ni bil pravi borec za čimprejšnjo izrinjenje vaških bogatašev v gospodarskih pozicij, na katerih skušajo s svojim vplivom ovirati vključevanje malih in delovnih srednjih kmetov v plansko delo.

Kjer so bili taki odnosi na terenu, prav gotovo odbor po svoji sestavi ne odgovarja in je treba sedanje volitve izkoristiti za to, da pridejo v odbor novi ljudje, ki bodo znali voditi gospodarsko politiko tako v korist skupnosti, kakor tudi pravično za vse volivce.

Da pa lahko izvršimo spremembe v odboru, bo treba razpravljati o delu, ki je bilo opravljeno, oziroma o nalogah, ki jih odbor ni izpolnil. Govoriti bo treba o porazdelitvi planskih obvez in o njihovi izpolnitvi. Saj imamo tudi primere, ko prav odborniki najslabše izpolnjujejo svoje obveze do skupnosti. Takšni odborniki so se tudi samo zaradi tega pustili izbrati v odbor, ker so mislili, da se lahko na ta način umaknejo obvezi, ki bi odgovarjala njihovim gospodarskim močim. Sedaj ko smo jih razkrili, ko ugotovljamo škodo, ki so jo povzročili s svojim delom volivcem, je nujno, da jih izločimo.

Imamo pa tudi celo vrsto dobrih odborov. Pod njihovim vodstvom je pravočasno izvršen setveni plan, izpolnjene in presežene so obvezne oddaje, dosežen je plan delovne sile za industrijo, ustanovljena je obdelovalna zadruga, postavljen zadrugi dom itd. Tak odbor pozna svojo dolžnost, zaveda se odgovornosti do skupnosti, ne boji se poročanja pred zborom volivcev in zna, če treba, tudi štiti pravice volivcev. Takemu odboru bo ponovna volitev največje priznanje za delo in vzpodbuda, da še s hitrejšim tempom vodi svoje volivce k izgradnji socializma na vasi.

Tako v krajih z dobrimi odbori, kakor v onih s slabšimi odbori bodo morali razpravljati o finančnih in materialnih pogojih svojega dela. Dosej so bili KLO-ji bolj mačehovski opremljeni s finančnimi sredstvi. Četudi je budget za leto 1949 predvidel nekaj višja sredstva, to še vedno ni bilo dovolj, da bi ljudski odbori lahko v polni meri razmahili svojo dejavnost. Imeli smo primere, da so nekateri odborniki po vse dni delali samo v odboru, pa niso prejeli niti enkratne nagrade, kaj šele redne mesečne prejemke. Pa ne samo to, imamo tudi primere, da uslužbenci KLO po več mesecev niso prejeli plače, četudi so bila finančna sredstva v okrajnem proračunu na razpolago. Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev pa so imeli ponekod uslužbenci minimalne plače in so nujno ali zamerjali delo ali zapuščali službo ali pa padli v popolno odvisnost vaških bogatašev.

To stanje je bilo posledica deloma nujnih finančnih potreb druge, še v večji meri pa slabosti centralnega urejanja proračunskih potreb krajevnih ljudskih odborov. Birokratski centralizem, ki se je v finančnih vprašanjih še posebno pokazal pri okrajnih ljudskih odborih, je težka ovira pravemu razmahu dela krajevnih ljudskih odborov. So primeri, ko krajevni ljudski odbori niso prejeli od OLO-jev finančnih sredstev, četudi so jim bila po proračunu — torej zakonito — predvidena. V novem proračunu za leto 1950 bodo finančna sredstva za KLO-je najmanj za 65% višja od letošnjega proračuna. Oblasti ljudski odbori pa bodo imeli posebno dolžnost, da skrbno, kako se predvideni proračuni izvajajo. Če takoj sedaj pa je treba ugotoviti, kje se proračuni KLO-jev slabo izvajajo, kje OLO-ji zadržujejo sredstva, izvesti je treba sistematično delovnih mest, upoštevajoč velikost in gospodarsko pomembnost krajev, urediti plače nameščencem KLO-jev, vnesti sistem v pravilno nagrajevanje odbornikov, ki so stalno in večinoma zaposleni v odboru, in zagotoviti zadostna finančna sredstva za vse to.

Toda tudi vse to, kakor tudi borbo za mobilizacijo lastnih materialnih virov za izvenproračunska dela (gradnja vodnjakov, brvi, poprava cest, mostov, itd.), bo izvedel odbor samo ob dobri pomoči vseh svojih volivcev. Prav tako bo mogoče samo s sodelovanjem vseh volivcev razvijati tudi lokalno industrijsko in uslužbeno dejavnost.

To je nekaj bežnih misli o tem, kaj vse je treba obravnavati na zboru volivcev, kakšno je merilo za dobrega odbornika in kaj bo moral opravljati novoizbrani ljudski odbor. Neposredno delo na terenu daje bogat material za pestro diskusijo, ki bo pred volivci odkrila pomembnost nalog ljudskih odborov, ki bo pa tudi izločila vse tiste, ki v novih odborih ne smejo več vedrati. V tej zvezi ima naš frontni aktiv odgovorno nalogo. Frontne organizacije morajo biti nosilci intenzivnega političnega dela na terenu, zato tudi organizatorji kampanje za volitve v KLO. Frontovci morajo ostro razčiščevati vprašanje, kdo in zakaj spada v nove odbore, razvijati morajo diskusije o naših splošnih planskih nalogah, pa tudi o dnevnih vprašanjih KLO-jev. Vae to pa morajo znati povezati s težko in veličastno borbo, ki jo danes bijemo proti vsem sovražnikom naše svobode, našega napredka, proti revizionizmu marksizma-leninizma, in

NOTA VLADE FLRJ ALBANSKI VLADI zaradi kršitve pogodbe o prijateljstvu in medsebojni pomoči

Poslanik FLRJ v Tirani Jakša Petrič je izročil 2. novembra pomočniku zunanjega ministra LR Albanije Koči Tašku noto vlade FLRJ, naslovljeno na albansko vlado zaradi položaja, nastalega v odnosih med FLRJ in LR Albanijo, ki ga je povzročila politika albanske vlade do prijateljstva in medsebojni pomoči, sklenjeni med FLRJ in LR Albanijo

Albanska vlada je 1. julija 1948 enostransko odpovedala vse časne pogodbe, sporazume in protokole, sklenjene med FLRJ in LR Albanijo ter zahtevala, da morajo vsi jugoslovanski strokovnjaki, svetovalci in specialisti takoj zapustiti Albanijo, čeprav je le-te poslala vlada FLRJ v Albanijo na izrecno prošnjo albanske vlade, da bi pomagali pri graditvi ter gospodarskem in kulturnem razvoju LR Albanije.

V Albaniji se je hkrati pričela kampanja, naperjena proti FLRJ, v kateri sodelujejo najodgovornejši državni in drugi voditelji. Državljanji FLRJ v Albaniji so bili podvrženi ravnanju, ki jih je spravilo v težak položaj. Brez razloga so jim onemogočile repatriacijo v Jugoslavijo. Kljub prevzetim obveznostim zavlačuje albanska vlada rešitev tega vprašanja.

Proti diplomatskim predstavnikom FLRJ v Tirani, njihovim članom in uslužbencem so uvedli take izredne ukrepe, ki ovirajo vsako normalno delo in izvrševanje funkcij diplomatskega predstavništva FLRJ v Albaniji. Pri tem ravnanju so šli tako daleč, da je prepovedano izkazovati vsakodnevne potrebne usluge uslužbencem poslanstva FLRJ in jim celo kratijo zdravniško pomoč.

Albanska vlada je dala zatočišče skupini dezertarjev iz Jugoslavije, ki razvijajo sovražno delavnost, naperjeno proti FLRJ.

Na jugoslovansko-albanski meji povzročajo incidente z albanske strani meje, ki so imeli za posledico tudi žrtve na strani jugoslovanskih obmejnih organov. Tako so 7. oktobra letos albanski obmejni organi ubili na jugoslovansko-albanski meji jugoslovanskega granicarja Mitra Vojkovića.

Albanska vlada ni izročila FLRJ fizikulturikov JA, ki so prenašali športno

IZ DANASNJE ŠTEVILKE:

Nota vlade FLRJ albanski vladi
Izjava tovariša Moše Pijada ob falsificiranem intervjuju
Nad 15.000 članov Partije in frontovcev pomaga rudarjem
K novi uprizoritvi Cankarjeve komedije »Za narodov blagore«
v Ljubljani
Fizkultura — Objave

štafeto čez Skadrsko jezero, temveč sploh ni sporočila o njihovi usodi.

Albanski voditelji, tisk in radio javno in odkrito pozivajo ljudstvo Kosova in Metohije na upor in odcepitev od FLRJ Jugoslavije.

V Jugoslaviji so bili prijeti elementi, ki so priznali, da so bili poslani iz Albanije, da bi izvajali akcije, naperjene proti FLRJ.

Kljub vsemu temu je vlada FLRJ, dosledna svoji miroljubni politiki, pokazala skrajno strpnost do take politike albanske vlade nasproti FLRJ in pripravljeno, da reši vsa sporna vprašanja med FLRJ in Albanijo sporazumno, v duhu pogodbe o prijateljstvu in medsebojni pomoči. Zato je vlada FLRJ stavila albanski vladi več pozitivnih predlogov.

Tako je vlada FLRJ s svojo noto št. 407 z dne 9. maja 1949 obnovila svoj predlog, naveden v noti št. 49.338 z dne 9. aprila 1948, da bi se z razgovori med delegacijami obeh vlad uredili dolгови in terjatve, nastale v gospodarskih odnosih med FLRJ in LR Albanijo. Toda čeprav je albanska vlada izjavila, da priznava potrebo, da se prouči ta vprašanje, še do danes ni določila delegacije za te razgovore.

Vlada FLRJ je s svojo noto št. 416.250 z dne 5. septembra 1949 predlagala albanski vladi ustanovitev mešanih jugoslovansko-albanskih komisij za preiskovanje in ugotavljanje obmejnih incidentov in predlagala sklenitev sporazuma. V isti noti je stavila vlada FLRJ predlog, da se pregleda stanje obmejnih znakov na vseh sektorjih mejne črte tam, kjer jih ni ali niso jasni in točno zaznamovani. Albanska vlada še do danes ni sprejela teh predlogov vlade FLRJ.

Vlada FLRJ ni nikdar gledala ravnodušno na dejanja, ki ogrožajo neodvisnost in nedotakljivost Albanije. Vlada FLRJ je v letošnjem avgustu interveni-

rala po predstavnikih Velike Britanije in ZDA v Beogradu in pri tem opozorila na razne kršitve južne albanske meje po Grčiji. Na to intervencijo je dobila vlada FLRJ 17. avgusta 1949 zadovoljive uradne odgovore od veleposlanika Velike Britanije v Beogradu gospoda Charlesa Peaka in veleposlanika ZDA gospoda Cavendisha Cannona, da sta to svoje mnenje sporočila vladi v Atenah in od nje dobila popolnoma zadovoljivo odgovor. Uradno stališče vlade FLRJ o tem vprašanju je navedeno v sporočilu jugoslovanske novinske agencije Tanjug 1. septembra 1949, ki je bilo objavljeno v jugoslovanskem tisku in po radiu.

Vlada FLRJ je z notami in intervencijami svojih predstavnikov opozarjala albansko vlado, da je sedanja politika albanske vlade do FLRJ v popolnem nasprotju s pogodbo o prijateljstvu in medsebojni pomoči med FLRJ in LR Albanijo. V prizadevanju, da bi se pogodba o prijateljstvu in medsebojni pomoči obdržala v veljavi, je vlada FLRJ pozivala albansko vlado, naj spravi v sklad svoje odnose do FLRJ z duhom in besedilom pogodbe in izpolnjuje obveznosti, ki iz nje izvirajo za albansko vlado, prav tako pa tudi za vlado FLRJ. Toda albanska vlada ni odgovorila pozitivno na ta prizadevanja vlade FLRJ.

Vlada FLRJ meni, da ni dovolj, da samo vlada FLRJ izpolnjuje obveznosti iz omenjene pogodbe in da se samo vlada FLRJ ravna v svoji politiki nasproti Albaniji po načelih, vsebovanih v tej pogodbi, temveč je nasprotno nujno potrebno, da jo vzajemno spoštujeta obe stranki. Kakor pa je iz navedenih dejstev razvidno, je vlada LR Albanije kršila svoje obveznosti, ki izvirajo iz te pogodbe in sledi tej poti v vedno bolj drastični obliki.

Vlada FLRJ opozarja vlado LR Albanije, da se povrne na politiko prijateljstva in sodelovanja s FLRJ ter spoštuje in izpolnjuje svoje obveznosti, ki jih je prevzela nase s pogodbo o prijateljstvu in medsebojni pomoči med FLRJ in LR Albanijo.

Vlada FLRJ smatra za primerno, da albanska vlada odgovori na to noto v čim krajšem roku. (Tanjug.)

GRŠKO VPRAŠANJE PRED POLITIČNIM ODBOROM ORGANIZACIJE ZN

Odločen odgovor jugoslovanskega delegata A. Beblerja na obrekovalne napade albanskega in sovjetskega predstavnika

New York, 4. nov. (Tanjug.) Med nadaljevanjem razprave o tako imenovanem grškem vprašanju je poslušal politični odbor predstavnika Albanije in Bolgarije. V svojih govorih sta govornika dokazovala netočnost obtožb v poročilu tako imenovane posebne balkanske komisije, da sta njuni državi dajali materialno pomoč grškim partizanom.

Ko je predstavnik alban. vlade Mihail Priti govoril o prizadevanju imperialistov, da bi uničili Albanijo in zasušili bi albansko ljudstvo, je izjavil, da je bila »pripravljena zarota proti Albaniji« s kampanjo izjav, uradnih izjav in lažnih obtožb proti Albaniji, zlasti v začetku t. l. in da je bila julija 1949 ta kampanja poostrena. Izjavljali so vojaške priprave. Hkrati so se zatekali k diplomatskim in propagandističnim spletkam, agenti britanske vojaške službe so se lotili zbiranja albanskih vojnih zločincev. Angloameriški vladajoči krogi in grški monarhohasti so menili, da je prišel čas, ko lahko uresničijo svoje želje. Ma-

slili so, da je Albanija po izdaji »Titove klike« izolirana od tabora demokracije, in so ocenili, da jo lahko zaradi tega zlahkoto uničijo. Kot dokaz je navedel albanski delegat članek grškega monarhohastičnega lista »Elefteria«, v katerem je rečeno, da je »ustvarila prekinitve Jugoslavije z Moskvo ugodno stanje za akcijo, s katero bi uničili albansko državo«.

Ko je govoril o imperialistični gonji proti Albaniji, je predstavnik albanske vlade izjavil: »Ta gonja ameriških imperialistov in njihovih hlapcev zasleduje smot, da bi napravili Albanijo pred svetovnim javnim mnenjem odgovorno za sedanje stanje v Grčiji, da bi z grškimi in jugoslovanskimi izjavami ustvarili napetost na albanskih mejah in pokazali Albanijo kot državo, ki ogroža mir na Balkanu.«

Na ta obrekovalni protijugoslovanski govor predstavnika albanske vlade je odgovoril jugoslovanski delegat Aleš Bebler:

»Albanski vladi je bolj pri srcu sodelovanje v mračni igri proti Jugoslaviji kot pa nedotakljivost in resnična neodvisnost lastne države«

»Davi smo slišali v govoru albanskega predstavnika obtožbo proti Jugoslaviji, in sicer povsem odkrito in nedvoumno, kajti tokrat je bilo ime Jugoslavije neposredno omenjeno. Albanski predstavnik je izjavil, da sodeluje Jugoslavija v mračni igri in napadov proti Albaniji. Ninam namena polemizirati o tej stvari, kajti ta obtožba je samo sestavni del gonje, ki nima zveze z grškim vprašanjem. Toda mislim, da je kljub vsemu treba poudariti, da ni našel albanski delegat nobenega dokaza, s katerim bi potrdil svojo obrekovalno ob-

tožbo, kajti dejstvo, da soglaš z mnenjem nekoga atenskega lista, ni nikakor dokaz za upravičenost njegove obrekovalne obtožbe proti Jugoslaviji. Narobe, to bi moglo prej pričati o nasprotnem. Potemtakem je predstavnik Albanije samo ponovil eno izmed obrekovanj, ki se stalno pojavljajo v tisku vzhodnoevropskih držav, da ima Jugoslavija sovražne namene proti Albaniji in da je prav to razlog, da današnje stanje njegove države ni niti malo zavidanja vredno.

Očitno je, da gre za popolno neresnico. Jugoslavija je vodila v vsem pojavnem času politiko prijateljstva in ne-sebične pomoči Albaniji. Odnosi med Albanijo in Jugoslavijo so se poslabšali, ker se je albanska vlada, kakor je znano, blazno vrgla v protijugoslovansko gonjo. Albanska vlada je odpovedala vse gospodarske pogodbe z Jugoslavijo in začela izvajati v vsakem pogledu sovražno politiko do Jugoslavije. Torej je očitno, da je prišlo do sedanje napetosti med Albanijo in Jugoslavijo izključno po krivdi albanske vlade. Prav tako je očitno, da je albanska vlada, ki se udeležuje sedanje protijugoslovanske gonje, popolnoma pozabila na koristi lastnega ljudstva, ki mu samo koristijo dobri sodenjski odnosi z Jugoslavijo. Še bolj pa je to očitno v zvezi z grškim vprašanjem, če upoštevamo nevarnost od zunaj, ki grozi Albaniji in o kateri je tu

govoril albanski predstavnik. Izven vsakega dvoma je, da so dobri sosedni odnosi Albanije z Jugoslavijo življenjskega pomena za albansko ljudstvo.

S tem da albanska vlada obrekuje tu Jugoslavijo prav v zvezi z grškim vprašanjem, dokazuje, da ji je bolj pri srcu sodelovanje v mračni igri proti Jugoslaviji kot pa nedotakljivost in resnična neodvisnost lastne države.

Drzen nastop sovjetskega delegata proti Jugoslaviji

Ob koncu seje političnega odbora je sovjetski delegat Malik drzno nastopil proti predstavniku Jugoslavije ter z novo pokazal, v kakšnem tonu govori in kakšnih sredstev se poslužuje sovjetska diplomacija v odnosu do Jugoslavije.

Prejšnjo soboto je obvestil jugoslovanski delegat Bebler: na seji političnega odbora o veliki izvajanju madžarskih oblasti na jugoslovanski meji. Bebler je tedaj prebral kratek izvleček iz poročila notranjega ministrstva FLRJ. Kakor je znano, je izdala madžarska vlada nekaj dni pozneje poročilo, v katerem zvrča odgovornost za incident na Jugoslavijo in jo obtožuje, da je ona zagrešila ta incident. To potvorbo je izdala madžarska vlada z določenim namenom.

Smisel te potvorbe je prišel do polnega izraza na večerjani seji političnega odbora, ko je uporabil sovjetski delegat Malik omenjeno potvorbo za drzno obrekovanje Jugoslavije. Ob koncu seje je nastopal Malik na sovjetski diplomaciji lasten način proti delegatom FLRJ in rek, da je izjava, ki jo je dal Bebler prejšnjo soboto, izmišljena, da niso izvršile madžarske obmeje oblasti nika-kega incidenta na jugoslovanski meji in da »razpolaga sovjetska delegacija z verodostojnimi podatki«. Sovjetski delegat je imenoval v tej zvezi jugoslovanskega delegata Beblerja provokatorja in vojnega hujskača.

Jugoslovanski delegat Bebler je takoj odločno protestiral proti takemu nastopu sovjetskega delegata. Bebler je opozoril na dejstvo, da se je poslužil predstavnik ZSSR tudi v tej konkretni zadevi potvorbe v gonji proti Jugoslaviji. Prav tako je poudaril, da jezik in ton, ki ju je uporabil sovjetski delegat, vsekakor ne moreta biti v čast ZSSR. To je isti ton in jezik, ki ga ZSSR že nad področje leto uporablja v odnosu do Jugoslavije. Ton, ki ga uporablja sovjetska diplomacija proti Jugoslaviji, je podoben tonu, ki se ga poslužuje atenski monarhohastični tisk, kadar govori o grških partizanih, je končal Bebler.

Seja posebnega političnega komiteja Generalne skupščine OZN

Stališče Jugoslavije v vprašanju sprejema novih držav v članstvo Organizacije združenih narodov

Predstavniki FLRJ Josip Djerdja je odgovoril na nesramna obrekovanja poljskega in sovjetskega delegata

New York, 4. nov. (Tanjug). Posebni politični komiteje je nadaljeval v sredo splošno debato o prošnji Albanije, Mongolske ljudske republike, Bolgarije, Rumunije, Madžarske, Finske, Italije, Portugalske, Irske, Transjordanije, Avstrije, Ceylona, Nepala in Koreje za sprejem v članstvo OZN. Kakor je znano anglo-ameriške delegacije nasprotujejo sprejemu Madžarske, Bolgarije, Rumunije, Albanije in Mongolske ljudske republike.

Sovjetska zveza je proti sprejemu Finske, Italije, Portugalske, Irske, Transjordanije, Avstrije, Ceylona, Nepala in Koreje za sprejem v članstvo OZN predlagala Varnostnemu svetovnemu etetu, da bi vse države, ki so za to prošle, razen Koreje, sprejeli v članstvo OZN. Sovjetska delegacija je pripravljena glasovati za sprejem vseh teh držav en bloc.

Jordanije, Avstrije, Ceylona, Nepala in Koreje. Kot glavno utemeljitev navaja sovjetska delegacija predvsem, da so nekatere omenjenih držav med vojno dejansko pomagale Hitlerju, nekatere pa nimajo dejanske samostojnosti in neodvisnosti. Toda sovjetska delegacija je že na zadnji razpravi o vprašanju sprejema novih članov v OZN predlagala Varnostnemu svetovnemu etetu, da bi vse države, ki so za to prošle, razen Koreje, sprejeli v članstvo OZN. Sovjetska delegacija je pripravljena glasovati za sprejem vseh teh držav en bloc.

tranzjo korist Jugoslavije. Če med govorom Kac Suhyja je prošel za besedo jugoslovanski delegat, da bi mu odgovoril. Izjavil je:

»Gospod Kac Suhy, delegat Poljske, je izvolil obrekovanje napasti mene, moj govor in našo državo. Rekel je, da sem provokator in moje stališče provokatorsko. Zdi se mi, da ne bi bilo težko priti do zaključka, če bi dobila pregledali preteklost in sedanjost gospoda Kac Suhyja in moje, kdo je provokator in kdo je sumljiv. V svojem govoru sem navedel konkretne obtožbe proti Madžarski, Bolgariji, Albaniji in Rumuniji. Gospod Kac Suhy jih ni mogel zavrnil. Ponovil jih bom še enkrat: rekel sem, da so navedene države, razen Albanije, prišle pa sem tudi Poljsko, gospod Kac Suhy, enostransko in samovoljno razvezale pogodbe o prijateljstvu in vzajemni pomoči z Jugoslavijo. Tege ne morete zanikati, Nemara bi nam mogli povedati, če ima to kakršno koli zvezo s četrim članom Ustanovne listine in politiko miru?»

Tu sem dalje zelo konkretno navedel dejstvo, da so imenovane države, tudi Poljska, začele iz nerazumljivih razlogov gospodarsko blokado Jugoslavije. Ali morete to zanikati, gospod Kac Suhy? Mar nam morete dokazati, kakšno zvezo imajo take akcije z načeli Ustanovne listine?»

Končno, gospod Kac Suhy, sem tu odkrito povedal, da so v imenovanih državah ob meji naše države že dalj časa premikali črt in zbiranja ne samo domačih, temveč tudi tujih čet proti naši državi. O tem je bilo že večkrat govora in o tem že delj časa pišejo tudi resni svetovni listi in tege niste zanikali niti Vi, gospod Kac Suhy, niti kdo drug.

Gospod Kac Suhy je trdil, da je jugoslovanski delegat, ko je izjavil, da bo navzlic vsemu glasoval za sprejem teh držav v članstvo OZN, storil to iz demagoških razlogov in iz notranjih političnih vzrokov, ki jih ima Jugoslavija. Morda je poljski vladi, ki jo zastopa gospod Kac Suhy, potrebna demagogija v svoji državi. To bo gospod Kac Suhy vedel bolje kot jaz. Vsekakor pa vlada maršala Tita nima navede in ji ni potrebno uporabljati kakršno koli demagogijo z narodi Jugoslavije. Znano je, da je njena moč, moč Titove vlade prav v tem, ker odkrito, pogumno in s polnim zaupanjem v svoje ljudstvo ne skriva pred njim svojih težav, tudi v najtežjih dneh ne. Tako je bilo včeraj, je danes in bo jutri. Prav tako je dobro znano, s kolikim zaupanjem podpirajo narodi Jugoslavije tudi v najtežjih dneh — na to posebno opozarjam gospoda Kac Suhyja — vlado maršala Tita in njeno politiko.

Vzroki, zaradi katerih bo jugoslovanska delegacija glasovala za sprejem teh

Informburojevski delegati ne morejo zanikati resnih konkretnih jugoslovanskih obtožb

Ko je odgovoril na obrekovanja delegata ZSSR Carapkina, je jugoslovanski delegat Djerdja izjavil:

»Obžalujem, da moram drugič sprejeti v tem komiteju, toda to ni samo moja pravica, temveč tudi moja dolžnost, da postavim na svoje mesto obrekovanja, ki jih je danes sovjetski delegat, korakajočo stopinjah poljskega delegata, navedel tu proti jugoslovanski delegaciji in moji državi. Takoj spočetka moram poudariti, da nista ne sovjetski delegat in ne njegov poljski kolega skušala demantirati ali zanikati nobene obtožbe in trditve, ki so zelo resne in ki sem jih včeraj zelo resno formuliral pred tem komitejem. To ni naključje. Menim, da je to samo zato, ker se takih resnih trditvev in obtožb sploh ne da zavreči. Vendar pa, kako dela ta gospoda? Umljivo je, da korakajo po poti, ki je seveda najlažja in najcenejša, vendar ni najbolj prepričljiva in uspešna. Ti gospodje gredo po poti preprostejšega obrekovanja in žalitev jugoslovanske delegacije ter jugoslovanske politike.

Ko sem že pri tem, bo vsekakor zanimivo, opozoriti komite na zanimivo novost v obrekovalnih metodah poljske in sovjetske delegacije. Zanimivo je namreč to, da sta prav od včeraj poljska in sovjetska delegacija jeli uporabljati obrekovanja nove vrste, se pravi, da ocenjujeta jugoslovansko delegacijo za provokatorsko, jugoslovanske delegate pa za provokatorje. Ta novost in njena logika nam nista neznan in po krajšem razglabljanju nam je postalo jasno, v čem je skrivnost. Ključ te novosti, ta tajnost, ta ključ je v tem, da so včeraj in predvčerajšnjim izvedli v pravnem komiteju glasovanje o deklaraciji o pravicah in dolžnostih držav tako malih kakor velikih. Jugoslovanska delegacija je aktivno sodelovala v pripravah za to deklaracijo in prispevala pri tem precejšen delež. Poljska in sovjetska delegacija sta se znašli med razpravo in pri glasovanju v zelo neprijetnem položaju, ker sta iz svojih razlogov zavzeli negativno stališče do deklaracije o pravicah in dolžnostih držav. Umljivo je, da ni niti najmanj prijeten položaj za poljsko in sovjetsko delegacijo, kadar se morata izjavljati proti takšni deklaraciji o pravicah in dolžnostih velikih in malih držav. Če narava teh stvari je takšna, da med debato in pravnem komiteju niso mogli razglasiti zaradi tega jugoslovanske delegacije za provokatorsko in njenih predlogov za izzivalne. Da bi razen

Izjava tovariša Moše Pijada ob falzificiranemu intervjuju

Agencija ANSA v Rimu je objavila v obliki vprašanj in odgovorov nekaj, kar naj bi bil intervju njenega dopisnika z menoj. Ob tej priložnosti izjavljam, da se mi je italijanski novinar Polidori predstavil ne kot dopisnik Anse, temveč kot dopisnik Nenni-jevega socialističnega tiska in da med menoj in njim sploh ni bilo nobenega govora o intervjuju. Zdelo se je, da bi odgovoril na nekatera vprašanja in mi s tem olajšal, da bi razumel naše probleme, ker piše knjigo o Jugoslaviji. Iz popolnoma nepovezanega razgovora, v katerem je sam Polidori govoril mnogo več kot jaz, je pozneje skonstruiral vprašanja in odgovore, in tako napravil »intervju«, o čemer me sploh ni obvestil, še manj pa, da bi mi predložil intervju na vpogled pred objavo.

G. Polidori je tako napravil poklicno nepoštenost s tem, da je objavil intervju, ki ga ni niti od mene zahteval, niti mu ga nisem jaz dal. Toda še huje od te poklicne nepoštenosti je dejstvo, da je z namernim potvarjanjem vsake moje misli položil meni na jezik odgovore, ki jih je sam skonstruiral po svojem lastnem preudarku, toda z namero, da bi služil določenim izzivalnim smotrom. Potemtakem nimam s tem »intervjujem« nobene zveze razven gole zlorabe, ki je v njem napravljena z mojim imenom. Moša Pijada

Zaradi zlorabe svojega novinarskega poklica in napačnega poročanja je bil dopisnik italijanske agencije Ansa g. Monfredo Polidori izgnan iz naše države. (Tanjug).

Izjava jugoslovanskega delegata

Jugoslovanski delegat Josip Djerdja se je v splošni debati oglasil k besedi in razložil stališče delegacije FLRJ. Dejal je, da vprašanje sprejema sedanjih kandidatov ali večine med njimi ni prvič na dnevnem redu Generalne skupščine. Dosedanja debata v posebnem političnem komiteju je dokazala, da bo to vprašanje po vsej verjetnosti še naprej ostalo nerešeno in odloženo za dnevni red prihodnjih zasedanj Generalne skupščine. Jugoslovanski delegat je navedel razloge, zaradi katerih je prišlo to vprašanje v slepo ulico:

1. Težave pri določitvi merila, po katerem bi morali sprejemati v članstvo OZN posamezne države ali skupine držav;

2. težave in nesoglasja pri določanju načina in postopka za sprejem v članstvo OZN sedanjih kandidatov, ali naj sklepamo o sprejemu za vsako državo posebej ali skupno »en bloc«.

Iz dosedanje razprave o tem vprašanju smo videli, da motre vse delegacije vprašanje sprejema novih članov kot politično vprašanje. Delegacija FLRJ se v bistvu pridružuje temu naziraju.

Jugoslovanski delegat je omenil, da so pri razpravi o sprejemu nekaterih držav (n. pr. Portugalske) nekatere delegacije ugovarjale, češ da njihovo zadržanje med vojno in po vojni ni bilo tako, da bi ga mogli danes spregledati. Za nekatere države pa je bil izražen sum glede na njihovo neodvisnost in njihove formalne kvalifikacije (n. pr. Transjordanija) ter nastavlja vprašanje, če so take države izpolnile pogoj za sprejem v članstvo OZN.

»Jugoslovanska delegacija meni, da ti ugovori proti več državam niso popolnoma neutemeljeni, in ne bi priporočala, da jih ne bi upoštevali. Delegaciji FLRJ

Jugoslovanska delegacija podpira sprejem Madžarske, Rumunije, Bolgarije in Albanije,

čeprav ne vodijo miroljubne politike do FLRJ, ker bi se s tem uredil položaj v tem delu Evrope

Ko govorimo o pomenu tega prvega pogaja Ustanovne listine, se pravi, da moramo vedeti, če je politika države — kandidata miroljubna ali ne, se moramo pomuditi, predvsem pri Madžarski, Rumuniji, Bolgariji in Albaniji, pri državah, ki meje na Jugoslavijo in katerih sedanjí odnosi do Jugoslavije spadajo po svoji naravi v razpravo v tem komiteju.

Kakšen odgovor na omenjeno temeljno zahtevo Ustanovne listine — »članstvo v OZN je dostopno vsem miroljubnim državam« — lahko damo, če pogledamo odnose Madžarske, Rumunije, Bolgarije in Albanije do njihovega soseda Jugoslavije? Pod vtisom znane resolucije Informburoja, ali določneje, pod neposrednim vodstvom organizatorjev kampanje proti Jugoslaviji so prošle te države od junija 1948 dalje z dotodanjih zavezniških in prijateljskih na take pozicije, ki bi jih nikakor ne mogli označiti kot prijateljske ali miroljubne. Začela se nenavadno bučno gonjo proti Jugoslaviji, da bi strmožlavile zakonito vlado Jugoslavije in vsilile narodom Jugoslavije režim in politiko, s katero se nikakor ne bi mogli strinjati. V teh državah se zbirajo in aktivizirajo peščice izdajalskih beguncev in odpadnikov. Njihova dejavnost uživa podporo teh vlad in pod njihovim okriljem se ti elementi pripravljajo na nadaljnje akcije proti državi in narodom, ki so jih izdali. Te države so organizirale proti Jugoslaviji gospodarsko blokado, da bi izzvale gospodarsko neravnovesje in zlom. Organizirati skušajo boj kot in blokado Jugoslavije ne samo v medsebojnih odnosih, temveč tudi v širšem, mednarodnem okviru, vse to pa z nezasišljenim obrekovanjem, mostroznimi procesi, kot je bil proces proti Raiku in njegovim družini itd. Madžarska in Bolgarija kršita obveznosti, ki jih imata do Jugoslavije po mirovnih pogodbah. Vse te države, ki sem jih našel, razen Albanije, so razvezale pogodbe o prijateljstvu in medsebojni pomoči. Ker vsi ti nerazumljivi, nedemokratski in nesocialistični ukrepi niso rodili sadov, so organizirale te države na mejah Jugoslavije nemire in incidente, kršile nedotakljivost itd., prav ob meji pa so demonstrativna premikanja in zbiranja njihovih in tujih vojaških enot, da bi zastrašili in udolnili Jugoslavijo.

kot delegaciji države, ki je sodelovala pri polaganju prvih temeljev za OZN in dala tako velike žrtve za zmago v vojni in za zgraditev boljše povojnega življenja, seveda ne more biti vseseno, kadar gre za ocenjevanje sposobnosti in možnosti določenega kandidata, kako se je ta kandidat vedel med vojno. Vendar pa jugoslovanska delegacija meni, da bi bilo škodljivo, če bi se ustavili samo pri taki ugotovitvi. Storit moramo korak naprej in se vprašati: ali bi imel sprejem take države v OZN za posledico povečanje njenih naporov za razvijanje mednarodnega sodelovanja, za uresničanje visokih smotrov Ustanovne listine in za vzdrževanje miru na svetu.

Na isti način gleda delegacija FLRJ na vprašanje sprejema držav, pri katerih je nastal dvom glede na njihovo neodvisnost in zrelost, ker imajo določene obveznosti do kakre druge države. Jugoslovanska delegacija meni, da ne greši, če izraža prepričanje, da bi pomenil sprejem takih držav v OZN za te države spodbudo za izvedbo in krepitev njihove neodvisnosti, koristilo pa bi tudi OZN.

Jugoslovanska delegacija pa bi iz načelnih in dejanskih razlogov rada opozorila na neko drugo vprašanje, ki bi moralo biti po določbah Ustanovne listine na prvem mestu: Ali država — kandidat vodi miroljubno politiko, ali je njena notranja, posebno pa zunanja dejavnost v korist miru in mednarodnega sodelovanja, predvsem seveda proti njenim sosedom, prav tako pa tudi nasproti drugim državam. Člen 4. Ustanovne listine pravi: »Članstvo v OZN je pristopno vsem miroljubnim državam, ki sprejemajo obveznosti iz Ustanovne listine in ki so po mnenju OZN sposobne in pripravljene izpolnjevati te obveznosti.«

proti Jugoslaviji razglasiti kot nepremostljivo oviro za njihov sprejem v članstvo OZN. V istem prepričanju in z istimi mislimi kot pri obrazložitvi našega stališča v vprašanju sprejema drugih držav — kandidatov izraža delegacija FLRJ tudi tu mnenje, da bi mogel imeti sprejem navedenih držav v OZN vsekakor ugoden učinek in uspeh glede na njihovo politiko, vsekakor ugodnejši kot pa če bi jim bila še naprej zaprta vrata v OZN. Prilagodnost OZN je nedvomno za vsako državo čast in velika prednost. Prav tako pa tudi ni dvoma da so zveze s to prednostjo določene obveznosti in popolnoma jasne dolžnosti nasproti OZN in drugim državam članicam in nečlanicam Org. združenih narodov. Zakaj naj bi bilo torej neumestno ali neutemeljeno pričakovanje, da bo imel sprejem navedenih držav v OZN samo ugoden učinek na spoštovanje njihovih mednarodnih obveznosti in na politiko dobrih sosednih odnosov? Mar ni opravičljivo upanje, da bi pri teh državah pripadnost k OZN nujno imela za posledico bolj razvit čut za mednarodno odgovornost namesto dosedanjih neodgovornih dejanj z njihove strani. Prepričan sem, da je avtoriteta OZN vendar tolikšna, da ni mogoče iti mimo nje. Čim več novih članov bomo sprejeli, čim bolj bomo poudarili univerzalni pomen OZN, tembolj se bosta krepila njena moč in vpliv, ki bosta imela, uporabljena vedno in samo v smislu visokih načel Ustanovne listine, krepitev mednarodnega sodelovanja in utrjevanja miru, velik pomen, če in kadar bo treba braniti in ubraniti ta visoka načela Ustanovne listine, katerih temelji so bili položeni v težki in krvavi vojni in dražjo plačanih skušnjah in kot izraz pripravljenosti narodov na svetu, da s skupnimi močmi in organizirano napravijo nasilju konec.

Jugoslovanski delegat Djerdja je nato izjavil, da je delegacija FLRJ za to, da se vse države — kandidati t. j. Albanija, Mongolija, Bolgarija, Rumunija, Madžarska, Finska, Italija, Portugalska, Irska, Transjordanija, Avstrija, Ceylon, Nepal in Koreja en bloc sprejemo v članstvo Organizacije združenih narodov.

Jugoslovanski delegat ostro zavrnil izzivalni nastop poljskega delegata

Na koncu se je govoril poljski delegat Kac Suhy, ki je, ponavil najgrša obrekovanja proti FLRJ, napadel govor jugoslovanskega delegata in ga imenoval »provokatorskega«, hkrati je skušal razviti teorijo, da je predstavniki »Titove klike« navzlic njegovemu provokatorskemu govoru in glasujoč za predlog, ki je izločeval s sovjetsko resolucijo, storil to iz demagoških razlogov, se pravi, v no-

voditelji nekaterih držav, docela preprosto pozabila na vse to. Jeli so obrekovati in govoriti o nekakšni Titovi kliki, o izdajalcih, o trockistih itd. Titova klika, ki jo mi imenujemo vlada maršala Tita, je vodstvo nove Jugoslavije, to je dejansko 15 milijonov Jugoslovancev, to so vsi narodi Jugoslavije, to je sleherni od nas, in vedeti morate, gospodje, da so milijoni v Jugoslaviji pripravljali žrtvovati svoje življenje za Tita, za vodstvo in politiko Jugoslavije. Zdi se mi, da to zelo dobro vesta sovjetska in poljska delegacija. Zatorej, za kaj gre? Gre za to, da se jugoslovanska vlada, jugoslovanski narodi niso hoteli pomiriti s položajem in usodo, ki jim ju je namenila sovjetska politika.

Titova vlada in jugoslovanski narodi ne bodo nikdar dovolili, da bi postala Jugoslavija odvisna ali kolonialna država

Titova vlada in jugoslovanski narodi so med osvobodilno vojno pojmovali zelo globoko smotro osebovobline borbe in niso bili pripravljali žrtvovati po vojni za kogar koli svoje neodvisnosti in svobode. Niso hoteli postati odvisna ali kolonialna država. Tege niso hoteli in ne kaj takega nikdar ne bodo dovolili, četudi bi imeli podobne težnje ZDA, Velika Britanija ali Sovjetska zveza — moramo biti o tem na čistem. Vem, da nas prav zaradi tega poljska in sovjetska delegacija obkledata z žaljivkami in obrekovanji. Vem, da je v tem in samo v tem vsa krivda tako imenovane Titove klike in jugoslovanskih narodov. Zato pa verujem, da takšne metode ne bodo dolgo trajale in tudi ne uspešne.

Vedeti je treba, da se jugoslovanska vlada, vlada maršala Tita, ne boji resnice in ne bo borbe za resnico. Pri tem ima 100odstotno oporo v svojem ljudstvu, pred katerim nikdar ničesar ne taji in katerega popolno zaupanje uživa. Prav zato bom samo mimogrede omenil to dejstvo, da je bilo edino vodstvo nove Jugoslavije tako pogumno, da je od pričetka spora z ZSSR objavljalo tudi pisma vodstva ZSSR in resolucije ter pozneje note sovjetske vlade, ki jih ne odklikuje prav posebna strpnost. Prav tako vem, da niti sovjetsko vodstvo niti vodstvo katere koli ljudske demokratične države ni tako pogumno in nima toliko zaupanja v svoje ljudstvo, vem, da v teh državah preprečujejo sleherno možnost, da bi prišel najmanjši glas o tem sporu med ljudstvo. Vem tudi iz lastne izkušnje, da v državah ljudske demokracije celo zapirajo ljudi zato, ker so ob neki priložnosti dobili v roke pisma, izmenjana med Moskvo in Beogradom ter podobne dokumente, ki jih je vodstvo Jugoslavije izdalo ne le v jezikih jugoslovanskih narodov, marveč tudi v mnogih tujih jezikih. Vidite, tako je s Titovo kliko in drugimi skrivnostmi, ki se skrivajo za to kliko, tako pa je tudi z državami tistih delegacij, ki obrekujejo Jugoslavijo.

Na koncu bi rad izrazil nezadovoljstvo zaradi nezaklenelega pojva, da v teh komitejih neodgovorno žalijo politiko in vodstvo moje države. Se veš, menim, da je potrebno, da tukaj odločno protestiram proti takšni praksi, če pa ne bodo prenehali s takšno prakso, bomo obširneje navedli vse potrebne dokaze in v polni luči pokazali tiste, ki neodgovorno obrekujejo.

držav v članstvo OZN, so zelo jasni, logični in načelni. Odkrito sem izjavil, da bom storil to zato, ker sem prepričan, da bodo te države, ko bodo stopile v našo organizacijo, sprejele določene obveznosti, da se bodo držale določb Ustanovne listine in da se bo zaradi tega po našem prepričanju položaj v tem delu Evrope verjetno uredil.

Verujemo in ugled in moč OZN in prepričani smo, da bo imela v določenem položaju dovoljen učinek. Glejte, zato smo izjavili, da bomo navzlic vsem našim kritikam in vsem pridržkom glasovali za sprejem teh držav v članstvo Organizacije združenih narodov.

Na koncu bi rad povedal gospodu Kac Suhyju jasno in odkrito, če bi se mogla jugoslovanska delegacija kaj naučiti od gospoda Kac Suhyja, da bi se prav gotovo ne mogla naučiti tega, kako naj zastopa politiko svoje socialistične in neodvisne domovine.

Poljski delegat Kac Suhy je, kot večina poljskih delegatov na tem zasedanju Generalne skupščine, vso vojno živel v Londonu.

Na včerajšnji seji posebnega političnega komiteja so še nadalje obravnavali vprašanje sprejema novih članov v OZN. Takoj ob začetku se je poljski delegat Kac Suhy spregovoril v zvezi z izjavo jugoslovanske delegacije na prejšnji seji. Ko je prebral prvi odstavek izjave jugoslovanskega delegata, je Kac Suhy dodal k temu svoji komentar in izjavil, da je to novo izjavo jugoslovanske delegacije na tem zasedanju Generalne skupščine.

Jugoslovanski delegat je takoj povzel besedo in odgovoril: »Spričo izjave gospoda Kac Suhyja izjavljam pred tem komitejem, da bi lahko marsikaj pristavil k svoji včerajšnji izjavi.«

Nato je govoril delegat ZSSR Carapkin, ki je na koncu v krajši obliki ponovil obrekovanja poljskega delegata proti delegaciji vlade FLRJ.

tega vsaj kolikor toliko opravičili pred svetovno javnostjo to čudno stališče poljske in sovjetske delegacije, so včeraj v tem komiteju in še v nekaterih drugih pričeli bruhati ogenj na jugoslovansko delegacijo ter jo obrekovati. da je provokatorska, da so jugoslovanski delegati provokatorji itd. Po vsem tem menim, da je zdaj komiteju jasno to vprašanje.

Vrhu tega sta uporabljala in še uporabljata poljski in sovjetski delegat frazo »Titova klika« in podobne neumnosti. Pripomniti moram, da so se jugoslovanski voditelji s Titom na čelu rodili in prekalili v osvobodilni vojni na ozemlju Jugoslavije in nikakor ne v Washingtonu, Londonu ali Moskvi kot begunci ali emigranti. Pristaviti moram zaradi orientacije komiteja, da je te jugoslovanske voditelje spoštoval ves svet nekako do srede leta 1948, seveda tudi sovjetska in poljska politika, kot heroje, kot pametne politike in preizkušene bojevnike, kar je tudi razumljivo. Nekega lepšega dne — nekako sredi leta 1948. — pa je sovjetska politika, z njo pa tudi

Skupina ameriških Slovencev je obiskala obdelovalno zadrugo v Irigu

Beograd, 4. nov. Skupina naših izseljencev iz ZDA in Kanade je obiskala včeraj kmetijsko obdelovalno zadrugo »Nova doba« v Irigu ter si je ogledala zadrugo in živinsko farmo.

Izseljenci so si z zanimanjem ogledali zadrugo lastnino ter so se informirali o načinu delovanja zadruge, sistemu delitve donosa in načinu, kako izvaja zadruga sistem demokratičnosti. Gostje so bili nenavadno zadovoljni z vsem tistim, kar so med obiskom videli.

»Pri nas v Ameriki se raznašajo glasovi, daimate tu zadosti jesti.« je dejal izseljenec Milan Bega. »Videl sem pa sam in se prepričal, da ste bogata de-

žela, bogata ne samo na blagu, temveč, kar je še važnejše, na ljudeh. Vi ste ljudstvo, ki je pretrpelo več kot katero koli, in zaslužite, da vas vsi spoštujejo. To bom jaz povedal svojim tovarišem v Ameriki. Trdno sem prepričan, da boste zgradili svojo državo tako, kot ste sklenili. Blagostanje bo užival vsak posameznik in vse ljudstvo.«

»Prepričal sem se,« je dejal ob svojem odhodu Milan Medvedček, pomočnik urednika »Prosvete«, »da v nobeni državi ni večjega poleta in navdušenja kot v Jugoslaviji. Nikjer ni takih ljudi, ki so brezmejno predani stvari, za katero se borijo.«

PROSLAVA OKTOBSKE REVOLUCIJE

Slavnostna akademija v proslavo Velike oktobrske revolucije bo v nedeljo dne 6. t. m. ob 20. uri v Ljubljani v veliki dvorani »Uniona«. Vstop prost.

957 novih gospodarskih objektov

Iškali najkrajše poti za povečanje kmetijske proizvodnje je naloga, ki narakuje tudi pospešeno zadržno kapitalno graditev. Velika gradbena dela pri zadržnih pa terjajo mnogo tesnejše sodelovanje vseh gospodarskih panog, da bi bilo dovolj primerne gradiva in drugih potrebščin, ki jih socialistični sektor nujno potrebuje med svojo rastjo. Doslej pa je bilo premalo sodelovanja med organi oblasti in množičnimi organizacijami, da bi mogla kapitalna graditev bolj napredovati. Zadržna kapitalna graditev v veliki meri vpliva na povečanje proizvodnje in na storilnost v obdelovalnih zadržnih.

Slovenija ima velikanske naloge, da izpolni živinorejski plan. Zaradi zastarelega delovnega načina in organizacije tudi zadržni sektor živinoreje ne more napredovati, dokler zadržne ne združijo živine in uvedejo živinorejskih norm. Razdobljenost kmetijskih gospodarstev vpliva tudi na mlado socialistično kmetijstvo. V Sloveniji je toliko govejih hlevov in stajnic, da so izkoriščeni samo od 80-90%. Potemtakem bi ne bilo treba graditi in prezidavati hlevov — če bi šlo za kapitalistično, ne pa za socialistično preobrazbo kmetijstva. Gre pa za to, da se sprosti čim več delovnih moči, ki jih je na vasi še mnogo preveč. Gre pa tudi za to, da onemogočamo spekulacijo s kmetijskim blagom, ki ga daje živinoreja — predvsem z mesom in mlekom. Razen tega gre tudi za prerod človeka; za to, da gradimo socializem, se izoblikuje tudi novi, socialistični človek. Z gmočno podlago, z gospodarsko okrepitvijo zadržništev, polagamo tudi temelje, da se bodo mogle kmečke množice povzpeli na višjo raven zavesti socialističnega človeka.

Zavest naših kmečkih množic pa je zdaj že močnejša od vseh napadov, najsi prihajajo od zahoda ali vzhoda. Naši delovni kmetje, ne le zadržniki, tekmujejo pri kapitalni graditvi na zadržnem sektorju.

Letošnji plan zadržnega socialističnega sektorja določa graditev 529 zadržnih domov in 957 gospodarskih poslopij, ki bodo večidel že letos uporabna. Samo na področju ljubljanske oblasti je doslej popolnoma končanih 79 gospodarskih poslopij. V vsej Sloveniji pa so zgradili nad 200 hlevov za govedo, prašiče in drobnico. Stevilna poslopja bodo še zgrajena, saj so gradbena dela tik pred koncem. Plan kapitalne graditve je še mogoče izpolniti pred koncem leta.

Veliki uspehi, ki jih dosegajo zlasti med tekmovalcem v potašitve obletnice ustanovitve republike, so najboljšje jamstvo, da bodo naloge pravočasno izpolnjene. Tekmovalci je zajelo vso Slovenijo. V ljubljanski oblasti je v devetih okrajih od 20. do 28. oktobra delalo v hranilnih brigadah 2521 prostovoljcev, ki so opravili 20.000 delovnih ur.

Uspehi pa niso v vseh primerih sad stalne borbe političnega aktivca, delavcev okrajnih zadržnih zvez in kmetijskih poverjenih. Mnogi aktivisti zaradi svojega praktičnega in kampanjskega načina dela ne vidijo v kapitalni graditvi pomembne oblike, ki bi kmotom jasno in prepričljivo prikazala pomen in razvoj socialistične preobrazbe kmetijstva. Zato se posamezniki v kmetijskih poverjenih hlevih ne zavzemajo za izpolnitev nalog zadržne kapitalne graditve.

Kmetom še vedno niso dovolj pojasnili prednosti socialistične proizvodnje v kmetijstvu in živinoreji, zato pa uspehi niso bili večji. Nekateri posamezniki se celo v zadržnih upirajo, da bi združili živino v velikih hlevih in da bi bila tako mogoča delitev dela. Zadržnikom tudi še ni jasno, da tako imenovani moderni hlevi niso najboljši ter da ne kaže graditi takšnih poslopij, kakršna si nekateri želijo. Zdej gre za to, da s najmanjšimi stroški prezidamo ali zgradimo čimprej dovolj hlevov za živino, ki jo morajo zadržne rediti v svojih planih. Zadržno živino je treba primerno združiti in razvrstiti, da bo mogoča reja po zadržnih načelih in socialističnih delovnih načinih.

V to smer naj poverjeništvu za kmetijstvo in aktivci usmerijo svoje delo med kmeti in zadržniki. Množične organizacije lahko opravijo zelo pomembno nalogo na tem področju preobrazbe kmetijstva, kar zlasti dokazujejo dosedanje uspehi med tekmovalcem za čim večje uspehe pri zadržni kapitalni graditvi.

Volitve v KLO

na področju mariborske oblasti bodo 11. decembra

Ljudski odbor Mariborske oblasti je na podlagi Ukaza Prezidija Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije o razpisu volitev ljudskih odbornikov v krajevne ljudske odbore in v ljudske odbore mest, ki niso izločena iz okrajev, v Ljudski republik Sloveniji (U št. 153 z dne 25. oktobra 1949)

odločit:

Volitve ljudskih odbornikov v vse krajevne ljudske odbore in v ljudske odbore mest, ki niso izločena iz okrajev, na področju Mariborske oblasti, se določijo na nedeljo, dne 11. decembra 1949. Ta odločba velja od dneva izdaje. Stev. I/1-839/1-49.

Maribor, 29. oktobra 1949.

Za Ljudski odbor mariborske oblasti

Tajnik: Predsednik:
Lakner Alojz. Avbelj Viktor.

Nad 15.000 članov Partije in frontovcev pomaga rudarjem

Na poziv Partije za prostovoljno delo v premogovnikih se je prijavilo doslej več kot 15.000 članov Partije, kandidatorov ter najboljših frontovcev in članov sindikatov vse države. Tako je bil presežen plan ministrstva za rudarstvo za več kot 2000 ljudi. Posebno veliko število komunistov in nepartijskev je odšlo na delo v rudnike iz partijskih in množičnih organizacij v Bosni in Hercegovini ter na Hrvaškem. V rudnike Bosne in Hercegovine bi moralo iti na trimesečno prostovoljno delo 5240 delovnih ljudi, do 1. t. m. pa se je že prijavilo več kot 9400 ljudi. Za prve dni, ko so imele partijske in množične organizacije svoje sestanke spričo poziva Partije za odhod na trimesečno prostovoljno delo v premogovnikih, se je v mnogih podjetjih in krajih prijavilo večje število oseb, kakor so pričakovali. Štab brigade v Beogradu je moral že prve dni odkloniti večje število delovnih ljudi, ki so se prijavili za delo v rudnikih. V rudnike so takoj poslali 360 delovnih ljudi, dva dni pozneje pa še 30. Podobno je bilo tudi v Zemunu. Komunisti in nepartijski iz teh mest so odšli, da bi pomagali rudarjem aleksinskih rudnikov Bogovine, Ravne

reke, Dobre sreče itd. Do 26. preteklega meseca je bil plan pošiljanja brigad v LR Hrvatski izpolnjen s 93%, do 1. novembra pa že presežen. V rudnik Rašo je odšlo približno sedemkrat več delovnih ljudi, kakor je bilo določeno. Samo iz splitske oblasti je odšlo 261 delovnih ljudi. Veliko število komunistov in nepartijskev iz teh oblasti so poslali tudi v druge rudnike. Iz karlovske oblasti je odšlo doslej 375 delovnih ljudi v treh brigadah. Razen v Rašo so poslali 175 ljudi v konjščinske in 165 v ivanjske rudnike. Največje število članov Partije in nepartijskev v tej oblasti se je prijavilo v gospodarskih podjetjih in obdelovalnih zadržnih. Samo iz tovarne usnja se je prijavilo 16 komunistov in nepartijskev. Do konca minulega meseca je odšlo iz dalmatinskih podjetij, mest in vasi nad 440 delovnih ljudi v rudnike v Velenju in Zagorju. V vseh krajih so na velikih zborovanjih ob odhodu brigad poudarili svojo pripravljenost z vsemi silami pomagati pri graditvi socializma. Poslali so pozdravne brzojavke tudi tovarišu Titu in Centralnemu komiteju KPJ.

Obdelovalne zadržne morajo postati veliki kmetijski obrati

Na prvi konferenci zadržnikov Bosne in Hercegovine je govoril zvezni minister za kmetijstvo Mijalko Todorović. Izrekel je priznanje organizatorjem, da so dobro opravili svojo nalogo pri ustanavljanju obdelovalnih zadržnih.

Minister je naglasil, da je ustanavljanje zadržnih šele začetek. S tem je odpravljeno izkoriščanje delovnih kmetov po vsakih bogataših in z velikimi gospodarstvi je omogočena večja proizvodnja. Toda za povečanje kmetijske proizvodnje je potrebna mehanizacija kmetijskih del. Nadalje je treba povečati storilnost v kmetijstvu. Uspeh konference mora biti, da bo prihodnje leto v Bosni in Hercegovini ne le nekaj desetih brigadirjev obdelovalnih zadržnih, temveč na stotine in da bodo dosegali rekorde v živinorejski in poljedelski proizvodnji. V obdelovalnih zadržnih se mora razviti socialistično tekmovalstvo.

Proizvodnja pa bo mogoče tudi povečati z uvedbo več kmetijskih strokov v obdelovalnih zadržnih. To velja zlasti za čebelarstvo, ribištvo, perutinarstvo in sploh za živinorejske stroke. V Bosni in Hercegovini redijo neverjetno malo ovc. Vse obdelovalne zadržne v Bosni in Hercegovini morajo takoj povečati število ovc in goveje živine. Prav tako bodo morale obdelovalne zadržne rediti mnogo več prašičev, ne le nekaj sto, temveč na tisoče.

Še 11% do 29. novembra Komunisti in frontovci pomagajo trboveljskim rudarjem

V pisarno uprave za delovno silo trboveljskega premogovnika je prišel mlad fant. Obleden je bil v lahno letno obleko, kakršno nosijo brigadirji na mladinskih akcijah. Na prsih so se mu svetile štiri udarniške značke in značka z avtocesto. Šef uprave za delovno silo Jelen, ki je pred letom in pol še delal v jami, ga je prijzno sprejel. Udarnik Hašim Ruffatović, tako se je pisal fant, je z make-donskim naglasom povedal, da si želi fizičnega dela v rudniku, čeprav je slašičar, ker so mu na komiteju v Celju povedali, da v Trbovljah in tudi drugih rudnikih zelo potrebujejo delovno silo.

Medtem ko je administratorka zapisovala potrebne podatke, je Hašim pripovedoval, da je delal v slašičarni v Rušah, pred štirimi meseci pa je odšel graditi avtocesto in Novi Beograd. Upravnik Jelen je nekajkrat zavrtel telefon in kmalu Hašimu povedal, kje bo dobil večerjo in kje bo spal. Naročil mu je še, naj se drugi dan zgleda pri njem, da bo dobil nakaznico za delovno rudarsko obleko, za čevlje in perilo.

Hašim in vratar, ki mu je kazal pot, sta odšla iz pisarne. Večerno tišino nad Trbovljami je pretrgal napovedovalčev glas iz zvočnika: »Rudarji, izpolnili smo 89% letnega plana, do 29. novembra moramo izpolniti še 11%, če hočemo izvršiti svojo obljubo.«

Hašim se je že drugi dan pridružil požrtvovalnim trboveljskim rudarjem, ki bijejo oster boj za premog. Prav tako kakor Hašima, so v trboveljskem premogovniku z veseljem sprejeli desetine komunistov in frontovcev iz češanskega, goriškega, ljubljanskega in slovenjigrškega okraja, ki so razumeli klic Partije.

Blizu šole na Polaju stoji nova nizkopriključna stavba. Do nje vodi ozki rudniški tir. Zgradili so jo šele pred mesec.

To so samske sobe prostovoljcev, ki so prišli za tri, štiri ali tudi več mesecev na delo v rudnik. V sobi št. 3 smo našli pet Sežancev. V jami že delajo od sredine preteklega meseca. Bili so prav veseli. Delo v jami jim ne dela nobene preglavice več. Josip Peteras pa celo pravi, da sedaj rajši dela v jami kakor pa zunaj. Prve dni so seveda malo začudeno ogledovali nešteto jamskih hodnikov, podprtih z lesom, in vsak hip se jim je zdelo, da se jim bo strop zrušil na glavo. Stari rudarji so jih poučili, kako je treba delati. Peteras, ki je bil mesec in pol v kočevski gozdni brigadi,

je podpisal delovno pogodbo za štiri mesece. Doslej je večinoma prevažal les in bo pri tem delu tudi ostal. Anton Šukan, ki je delal na Novi Gorici in progji Sežana—Dutovlje, je bil prav tako večinoma pri prevažanju lesa. Crgol Anton in Angelj pa sta bila tudi že na širokem mehaniziranem delu in pomagala rudarjem pri nakladanju premoga. Med pogovorom je Angelj rekel, da je v njegovi vasi še dosti moških, ki bi lahko prišli rudarjem na pomoč in da jih bo morala na to Fronta opozoriti.

V prostorni sobi blizu Sežancev stanujejo komunisti in frontovci iz goriškega okraja. Nekateri so se že pripravljali na nočno službo, drugi pa so počivali, ker so bili na delu dopoldne. Pogovarjali so se o delu. Rudija Fekfaka iz Cerovega je prišla obiskat žena s šestmesečnim sinčkom. Rudiju se je tako priljubilo rudarsko delo, da je še isti večer sklenil, da bo ostal v rudniku za stalno. Na upravi bo poprosil za nekaj dni dopusta, da uredi svoje stvari v domačem kraju in se potem za stalno preseli z družino v Trbovlje. Jože Saksida že dela od 8. oktobra na mehaniziranem delu. Od rudarjev je slišal, da se bodo tje dni zadržni rudarski tečajji. Sklenil je, da povpraša, če hočejo tudi njega sprejeti v tečaj, da bi postal kvalificiran rudar.

Veseli pogovor prostovoljcev je prekinil z resno besedo komunist Vrtovec. Predlagal je fantom, da ne bi bilo slabo, če bi se tudi oni pomerili v tekmovalstvu s trboveljskimi vozači. Prav vsi so z veseljem sprejeli njegov predlog. Sklenili so in to predvsem tisti, ki so bili v kočevskih gozdovih, da če so tam odnesli brigadno zastavico v tekmovalstvu, si jo hočejo priboriti tudi v Trbovljah. Ivan Vrtovec je že v spomladanski gozdni akciji veljal za dobrega delavca. Zato je dobil tudi priznanje od Osvobodilne fronte, pohvalno pismo in nagrado pa od gozdne uprave Mozeli, za vestno organizacijsko delo. Prav tako kakor v gozdni akciji, vzpodbuja tudi pri prostovoljnem delu v premogovniku ostale k tekmovalstvu.

Sežanski, goriški in tudi drugi prostovoljci so prav zadovoljni s hrano in stanovanjem. Uprava premogovnika je vsem priskrbela delovne obleke, perilo in čevlje in tudi ona je zadovoljna s požrtvovalnimi delavci, ki so že v nekaj dneh dokazali s svojim delom, da se zavedajo, kakšne naloge je postavila prednje Partija.

Nova delovna zmaga Zagoriške brigade

Za pretekli teden je osemkratni udarnik Anton Zagorišek sestavil načrt za tekmovalstvo, da bi izboljšal doslej doseženi učinek, ki ga je dosegla njegova brigada.

V torek zjutraj so že pred 6. uro prišli na zapadni obrat brigadir Zagorišek, kopači: Ernest Molan, Franc Erjavec in Franc Skrinjar. Dalje je prišlo šestnajst kopaških pomočnikov, večinoma članov stalne Zagoriške brigade. Točno ob šestih so pričeli delati na sedmem polju v zahodnem obratu. Vsak kopač je imel dve okni, t. j. dve delovni mesti. V rezervi so imeli pripravljene še dve okni.

Kopači Zagorišek, Molan, Erjavec in Skrinjar so samo kopali premog in tesarili, pomočniki pa so premog nalagali in pomagali pri tesanju. Uspehi brigadirjev so bili od ure do ure večji. Delali so z veliko vnamo. Hoteli so

doseči še boljši učinek, kakor ga je dosegla Zagoriškova brigada pri prvem tekmovalstvu.

Z delom so prenehali ob dveh popoldne. Uspehi, ki jih je dosegel brigadir Zagorišek s svojimi brigadirji, so doslej največji. Kopači so nakopali v 8 urah 376 vozikov premoga, kar znaša 278,92 ton premoga, tako je učinek na kopača znašal 79,69 ton premoga (računano na 3 kopače in pol). Odkopni učinek je bil 13,94 ton. Kopač Skrinjar je delal samo 4 ure na kopanju premoga, potem pa je odšel nakladat premog, ker je delovno nalogo pri kopanju premoga že izpolnil, imel je samo eno okno.

Tako je v torek dopoldne brigadir Zagorišek presegel svoj dosedanj rekord v učniku na kopača za 5,19 ton premoga, računano po čistem separiranem premogu. D. P.

Zagorski premogovnik presegel oktobrski plan za 7,7%

Posamezni obrati zagorskega premogovnika so z zelo različnimi uspehi izpolnjevali oktobrski proizvodni plan. Povprečna proizvodnja je bila za 7,7% nad planom. Vsi obrati pa niso izpolnili mesečne proizvodne naloge.

Največji uspeh je dosegel obrat v Kotredžu, kjer so presegli osnovni proizvodni plan za 17,8%. Obrat v Podstrani je presegel plan za 10,2%. Pod planom pa je bila proizvodnja v Kisovcu (4,7%) in Šemniku (9,6%).

Tudi kolektiv zagorskega premogovnika se je zavezal izpolniti letni plan do 29. t. m. Zato bo moral napeti vse sile, da bo v tem mesecu dosegel velik presežek planirane proizvodnje. Največjo

odgovornost imata obrata Kisovec in Šemnik, kar je razvidno tudi iz tega: medtem ko so v Kotredžu storitve pri pripravi premoga povečali za 16%, v Podstrani za 4,7%, v Šemniku samo za 1,6%, so jih v Kisovcu celo znižali za 12,6%; v Šemniku in Kisovcu so tudi znižali storitve pri odkopih. V Kisovcu pa so jamske storitve znižali kar za 16,1%. Zaostajanja je krivo tehnično vodstvo, ki ni pravočasno poskrbelo dovolj odkopov.

Kolektiv si zelo požrtvovalno prizadeva, da bi nadomestil pomanjkanje delovnih moči Rudarji in drugi uslužbenci mnogo prispevajo s prostovoljnimi delom ter so oktobra nakopali okrog 1010 ton premoga.

Za četrto plansko leto delajo:

ELEKTRARNA V ZRENJANINU JE IZPOLNILA PLAN 65 DNI PRED ROKOM

Med prve elektrarne, ki uspešno izpolnjujejo letni proizvodni plan, se je uvrstila zrenjaninska. Svojo letno nalogo je končala 65 dni pred koncem leta. — V Zrenjaninu je izpolnila letni plan tudi mestna pivovarna.

PIVOVARNA V DARUVARJU PRESEGLA LETNI PLAN ZA 11%

Čeprav je imela daruvska pivovarna letos za sto odstotkov večji plan kakor lani, ga je do novembra presegla za 11%. Delovni kolektiv šteje več zelo dobrih delavcev. Tako delavec Radojica Bulatovič stalno presega normo za 42%.

TOVARNA KOTONIZIRANIH VLAKEN V NOVEM SADU

Letos je začela obratovati tovarna »Novator« v Novem Sadu, prva svoje vrste na Balkanu. Tovarna požlahtnjuje groba vlakna (n. pr. konopljo), ki bi sicer ne bila primerna za tkanine, tako da dobijo značaj bombaževinašnih vlaken. Kolektiv se je v začetku leta zavezal, da bo proizvodni plan izpolnil do 29. novembra. Svojo nalogo pa je končal že dne 1. novembra.

Kje so ovire pri odkupu krompirja

V sežanskem okraju so pričeli odkupovati krompir že 10. oktobra, a še do danes ne vedo točno, koliko so ga odkupili. Od 84 odkupnih postaj so dobili poročila šele od 16. Izgleda, da na okraju še sedaj podcenjujejo odkup krompirja, kot v začetku akcije, ko so krajevnim komisijam pri ocenjevanju hektarskega donosa dopustili, da so ocenjevali pridelek krompirja največkrat na oko, ali v pisarni. Premalo je bilo, da je okrajna ocenjevalna komisija napravila preizkuse o pravilni ocenitvi hektarskih donosov samo v 9 kraj. odborih. Zato so lahko v KLO Materiji sklicali sestanek, kjer so »kmetje po želji določevali, koliko krompirja bodo oddali. Še vedno S tem so hoteli dopustiti, da bi manjši delovni kmet oddal največ krompirja. In primer iz Stanjela, kjer so po papirjih dogajali, da bo v območju krajevnega odbora samo 2000 kg tržnih viškov krompirja, češ da je to ugotovljeno po realnem hektarskem donosu. Kasneje, ko so ocenili stvaren hektarski donos, so odkupili 11.000 kg krompirja. Ker se niti en kmet ni pritožil, dokazuje o napaki pri nepravilnem hektarskem donosu in obremenjevanju za oddajo. Če bi pa vodili še točno evidenco o stvarno posejani površini krompirja, bi ga lahko odkupili še več. Prav tako bi se odkup povečal, če bi odkupili še 26.000 kg krompirja, katerega so pustili zaradi previsokih normativov. Zanimivo je tudi to: zadržna ekonomija v Stanjelu je imela le 70 arov krompirjeve površine, s katere bodo oddali 3000 kg krompirja. Privatni sektor pa bo oddal le 11.000 kg krompirja na 9,18 hektarjev površine krompirja. Tudi v Tomaju so zaradi administrativnega ocenjevanja donosov in kasneje obremenjevanja že pri 18 večjih kmetih »izgubili« 4 tone krompirja. Največji kmet je imel sprva samo 800 kg oddaje, na to so mu pa oddajajo hoteli še znižati.

V zadnjih dnevih prihajajo na sežanski okraj pritožbe proti prevelikim obremenitvam, z navedbami, da pridelovalci ne morejo oddati krompirja, ker ga niso toliko pridelali. V vsem okraju pa je spomladni 14 krajevnih odborov na množičnih sestankih razdelilo krajevni plan setve krompirja. Kaj pa je napravilo ostalih 23 KLO? In okrajno poverjeništvu za kmetijstvo? Vse to so napake o neizpolnitvi plana setve krompirja, ki se komaj sedaj maščujejo. Krajevni odbori nimajo evidence nad tem, kako so pridelovalci uporabili krompir, ki jim je bil lani puščen za seme.

Priprave za odkup krompirja v postojanskem okraju, ki so bile napravljene brez pravega sodelovanja odkupnih pod-

jetij, niso bile najboljše. To se je pokazalo komaj sedaj. Okrajna ocenjevalna komisija ni nadzirala krajevnih komisij pri ocenjevanju hektarskih donosov. Zato se je dogajalo, da so kmetje obremenjevali linearno, kot je bilo v KLO Planini in drugje, vseh viškov pa niso zanjeli. Zaradi slabe kontrole nad ocenjevanjem hektarskih donosov s strani okrajne komisije, so nekateri KLO prišli v to skrajnost, da so hoteli prikriti nizke ocenjene hektarske donose in utajene površine (KLO Ubec, Palčje itd.) Mnoge krajevne komisije pa so določevale normative za prehrano in krmo mimo uredbe. Tako so na primer velikemu kmetu Janezu Stržaju iz Rakeka pustili za prašiča, ki ga bo moral oddati državi 80 kg krompirja, za dva prašiča, ki ju redi za sebe pa po 300 kg. Na Rakeku so še trije podobni primeri. V KLO Planini so puščali za ljudi, ki so v proizvodnji, a se hranijo na kmetiji, celo po 180 kg krompirja ter so skušali tako odtegniti odkupu skupno 15.600 kg krompirja. Na okraju pa so obrazce, v katerih je bilo to naznačeno, kljub napakam potrjevali.

Pritožbe, ki prihajajo na okraje zaradi prevelike oddaje krompirja, ne rešujejo vedno z razrednega stališča, temveč posameznim kmetom avtomatično znižujejo oddajo. Od 109 pritožb so delno ugodili (to se pravi znižali oddajo) 26 kmetovalcem, dveh popolnoma ugodili, 43 pridelovalcem prošnje zavrnili, 38 pritožb pa je še vedno nerešenih. V okraju se opaža na splošno tudi to, da večjih kmetov, ki se zaradi oddaje ne pritožujejo, krompirja pa ne pripeljejo, ne kaznujejo po uredbi. Krivda je predvsem na odkupnem podjetju, kjer nimajo točnih podatkov, kako pridelovalci oddajajo krompir. Značilen primer je tudi iz KLO Planine. Kmet Franc Rotenbaiser iz Planine je pripeljal droban in piškav krompir, katerega so odkupovalci zavrnili, ni pa še pripeljal drugega. To dokazuje, da se premalo vodi evidenco o realizaciji oddaje. Tudi odprema krompirja v postojanskem okraju ni tekoča. Napako so napravili že v tem, da so brez pravega plana za prevoz hoteli zaključiti odkup krompirja v petih dnevih. Zaradi slabih organizacijskih priprav ne izpolnjujejo časovnih planov, niti vedno ne morejo prezevati vseh količin krompirja. Dogodilo se je že, da so se kmetje vračali iz Rakeka, ne da bi oddali krompir. Če bi odkupno podjetje na Rakeku uporabljalo skladišče okrajnega magazina, ki ni dovolj izkoriščeno, se take napake ne bi dogajale. Vse take in podobne pomanjkljivosti pa povzročajo tudi zakasnitve pri nalaganju in odpremi železniških vagonov ter so morali plačati na Rakeku že nad 20.000 dinarjev stojnine.

GOSPODARSKE VESTI IZ DRŽAVE

Novi izdelki hrvatske industrije. Letos je industrija LR Hrvatske dala že celo vrsto pomembnih izdelkov in njeni uspehi pomenijo velik delež za našo gospodarsko osamosvojitve. Razširjujejo tovarno, ki izdeluje fotografski papir, tako da bodo kmalu začeli izdelovati tudi prve fotografske aparate. Zelo se je razvila proizvodnja bakelinskih izdelkov, ker ima največji pomen za elektroindustrijo. Chromos v Zagrebu izdeluje sintetična lepila. Kemična industrija je dala več zelo dobrih zaščitnih sredstev za zaščito pred rastlinskimi škodljivci. Izdelujejo tudi nove vrste barv. Kovinska industrija je začela izdelovati dvanajst vrst novih izdelkov, med njimi razno orodje, ki smo ga morali poprej uvažati. Tovarna mlinskih strojev izdeluje naprave za silose in industrijske mlinske obrate. Izdelala je naprave za silose v Zrenjaninu in Zalogu. Tovarna »Tekstilstroj« izdeluje prve stroje za pletenje nogavic. Tovarna »Bratstvo« izdeluje stroje za obdelavo lesa. Gradijo novo tovarno, ker zmogljivost starega obrata ne ustreza. Elektroindustrija izdeluje med drugim tudi že akumulatorje za letalske motorje in opremo za elektrarne.

Na desetkrat večji površini kakor lani so letos pridelovali bombaž v Dalmaciji. Prvič so sejali bombaž leta 1947. Povprečno so pridelali po 1000 kg bombaža na ha, največ pa celo 2000 kilogramov. Lani so pridelovali bombaž že na velikih površinah. Čeprav letina ni bila najboljša, je znašal donos 400 do 500 kg na ha.

Novator ing. Logomerac je odkril način za pridobivanje mangana iz železa. Ing. Logomerac je zaposlen v železarni v Sisku. Že poprej se je odlikoval s svojimi novatorskimi delom v vareski železarni. Ruda siderit, ki jo uporabljajo v Vrešu, vsebuje primese barita in precej žvepla, tako da je predelava zelo težavna. Ing. Logomerac je iznašel postopek za požlahtitev siderita, tako da se je proizvodnja pospešila za 30%, izboljšala kakovost surovega železa in da prihranijo mnogo koks. Nedavno pa se je Logomerac posrečilo, da je s posebnim postopkom izločil iz železa mangan in silicij. To pomeni za našo državo prihranek okrog 600 milijonov din na leto, ker se bo zelo izboljšala kakovost železa in pridobivali bodo dragoceno kovino, ki je primarnjkuje po vsem svetu.

K novi uprizoritvi Cankarjeve komedije „Za narodov blagor“ v Ljubljani

Skupščina ljudske prosvete v Celju

CANKARJEVA KOMEDIJA

S Cankarjevo komedijo »Za narodov blagor« je naše osrednje gledališče odprlo gledališko sezono 1949-50. Dalo je s tem poudarka dejstvu, da je Cankarjeva komedija po 50 letih, odkar je nastala, ostala trajno živ dokument tega, kako je treba z umetniško kritiko, ki ne pozna nikakih obzirov, pomagati naprednim družbenim silam k nadaljnjemu razvoju.

Komedija je nastala v času, ko je politika obeh vodilnih taborov, liberalnega in klerikalnega, postala izrazito politika lažnih ljudskih interesov kot prirepek avstrijske vladne politike. S tem je bila to do jedra reakcionarna, nenacionalna politika razrednih interesov: katoliška — politika konservativne veleposestniške reakcije, liberalna — politika nastajajočega modernega meščanstva, ki je sleparila ljudstvo z naprednimi gesli za svoje interese.

Zgodovinsko-političnega pomena Cankarjeve komedije se je režija Slavka Janca popolnoma zavedala. Zavedala se je, da so karakterji in tipi, ki se pojavljajo v komediji, dejansko v komedijo preneseni ljudje, ki so bolj ali manj imeli v zakupu naše javno življenje tam okrog leta 1900. Zato so karakterji politične satirične komedije. Cankar pa ne bi bil samemu sebi zvest, če ne bi njegova bojevitava narava položila svojega tributa v umetniški obliki tudi v tej komediji: v komedijo je vnesel idejne elemente drame. Toda kje in v čem?

Za Cankarjevo umetniško ustvarjanje na sploh, tudi v tej komediji, je značilno, da ustvarja svoje like, karakterje, tipe, da celo simbolične podobe z veliko človeško nazornostjo in pristnostjo. Vsi so zmerom izraz živga občutja, do katerega od miselnega procesa v pisateljevih zamislih vodijo vse poti. V tem smislu, mislim, da Cankar govori o »subjektivnem« značaju umetnosti.

V komediji »Za narodov blagor« doživlja zaradi Cankarjevih spoznanj osebno dramo velikega družbenega pomena ena sama oseba — žurnalista Ščuka. Miselne manifestacije žurnalista Ščuke so v tej komediji izraz človeka, ki v njej z živim, a trpečim srcem, z odkritim, a večkrat izmučenim duhom zastopa neke »človeka in idejo« (Slavko Janca), ampak še več: Za idejo in človekom bližino tistega ljudstva, ki ga na pozornosti ne vidimo, a je v osebni usodi Ščuke do zadnjega dejanja nevidno navzoče. Vse ostalo je bolj ali manj satirična komedija, v katero je Cankar z vidno in občutno simpatijo vnesel spretno in oživljajočo dva zaljubljena mlada človeka, ki hote ali nehotе sodelujeta v zapletih komedije, Kadivca in Matildo.

Pretirana pa se mi zdi režiserjeva ugotovitev, da se komedija v prizoru, ko Ščuka zaveže narodnemu prvaku Grozdu čevljarju, prevrže v zgolj idejno dramo. Ali nima prav po tem prizoru celo četrto dejanje vrsto elementov komedije, ki so med najdragocenejšimi v vsej igri? — Kaj pa je prav za prav Ščuka v komediji? Ali je Cankar sam? Če pozorno sledimo Ščukinim razmišljanjem, opazimo, da izpričuje na las enake misli, kakršne izraža Cankar sam o slovenskem političnem življenju svojega časa v svojih prvih pismih raznim ljudem: bratu Karlu, pisatelju Lojzetu Kraigherju in Zofki Kvedrovi ter drugim. Cankarjev osebni položaj med njegovim bivanjem na Dunaju, kjer je posebej živo občutil zaostajanje našega političnega življenja, grenka in nevesela mladost, zapreke, ki jih je doživljal zaradi razmer v domovini — vse to je gotovo soodločno pri razvoju Ščukinega karakterja v komediji, mu torej dalo mnogo Cankarjevih intimnih potez. Ali Ščuka povsem istovestiti s Cankarjem bi bilo pogrešno. Žurnalista Ščuka, smemo reči, je samostojno zamišljen tip slovenskega naprednega intelektualca, ki misli s Cankarjevo glavo in se končno znajde na revolucionarnih pozicijah, povezan z ljudstvom. Prav tako kakor piše Cankar Zofki Kvedrovi z Dunaja: »Pri nas tam dol je potreba reformacije in revolucije v političnem, socialnem in javnem življenju« (8. maja 1900).

II. REŽIJA

Ko je leta 1906 komedija bila prvič v Ljubljani uprizorjena, je Cankar važnejše vloge podrobneje očrtal v pismih tedanjemu intendantu Juvančiču. Iz njih izhaja marsikaj: »Komedijo držita v prvi vrsti Grozd in Grudnovka.« — »Grozd mora biti zmirom resen in velik — celo takrat, kadar je smešen, in takrat še najbolj.« — »Gornik je nerodno flegmatičen, celo takrat flegmatičen, kadar je zaljubljen ali kadar je srdit.« — Grudnovka je rafinirana in fina ženska, mora pa biti tudi — lepa! — Cankar opozarja, naj igralec (Verovšek) ne potezje Grudna v farso: »Zmirom je treba vedeti, da sta obdava: velika rodoljuba in voditelja naroda, takrat najbolj, kadar sta smešna!« — »Mrmoljevka je gobezdalo in drugega nič.«

Janova režija je Cankarjeva navodila v veliki meri upoštevala, zdi se mi pa, da ne povsod. Stremela je sicer, da celotnemu igranju komedije da čim bolj realističen izraz. In v tem je uspešna: približala je igro občinstvu in občinstvo jo je sprejelo z razumevanjem. Le malo je bilo n. pr. odnikov v farso, ki bi kazali celotno realistično koncepcijo. Danes ko odstranjena meščanska družba več ne more zabavati, da se komedija idealizira, kot bi dejal Bratko Kreft, po njenih potrebah, da jo tako čim bolj odmakne v publiko zabavajočo neresnost, je realistični način igranja komedije edina pot, po kateri jo je mogoče približati ljudskim množicam. Zato je čisto odveč in narobe, če bi hoteli odurne obraze političnih prirepanikov Grozda ali Grud-

na karikirati še posebej. — Zdi se nam, da je tu največ grešil Bojan Peček v vlogi literata Siratka. Siratka ni literarni komedijant, v resnici je le pokvarjena natura prebrisane lakajske sorte. Cisto naravno so ponekod karikirane vloge občinskih svetnikov (n. pr. pri Valiču in Potokarju). Brez potrebe!

LIK BOGATEGA GORNIKA (Drenovec)

Cankarjevi zamisli ni dovolj sledila tudi kreacija lika bogatega Gornika. V Gorniku Cankar ne rešuje celoto problemov povezave med politikom in kapitalom. Vendar zato Gornik ni nič manj resničen. Saj so zaradi zaostalosti našega gospodarskega razvoja bili pred 50 leti še mogoči podeželski veleposestniški bogataši, ki se niso še spremenili v moderne agrarne kapitaliste. V nekoliko

vlog na odru. Mira Danilova je bila naravno premalo žarovita, prizor z Gornikom skoraj že preveč molierovsko salonskega značaja.

ŠČUKINO IZREDNO ZAHTEVNO VLOGO JE IGRAL VL. SKRBINSEK

Njegova igra ga je pokazala kot igralca, ki realistični koncept vloge požaljuje s svojim osebnim bistvom do zadnjih vlaken. Na premieri sem imel vtis, da je njegov Ščuka utrujen človek, ki preveč vidi in ve o ljudeh in se zato poigrava z anarhistično nastrojeno skepsom. To je na premieri nekoliko zaviralo tempo njegove igre in njegovemu vzponu po prizoru z zavezanim čevljarjem dalo prepatetičen izraz. Ali pri drugi reprizi je Skrbinsek premagal to nastrojnost in s sijajno prepričevalnostjo pripeljal Ščuko do njegove velike odločitve. Tako je

18. prizor, III. dejanje: Ščuka zavezuje Grozdu čevljarju

skopih potezah je tip takega človeka tudi Aleksej plemeniti Gornik, ki se z dežele preseli v mesto in tu postane predmet politične špekulacije vrlih rodoljubov. — Cankar ima Gornika za flegmatika in Grudnovka pove o njem, da je neroden in preprost pošten človek. Drenovec v Gorniku ni bil izdelan v teh mejah, napravil je vtis človeka svetovljana, obzirnega, mehkega, vpludnega. Tako je Gornika premaknil v svojem pojmovanju izven območja nekaterih situacij, v katerih bi morda značaja komedije prišel do bogatejšega izraza, n. pr. v prizoru med Gornikom in Grudnovko ženo na njenem domu.

GROZD (Cesar) in GRUDEN (Furjan)

Vlogo prvaka Grozda je igral Janez Cesar, a vlogo prvaka Grudna Maks Furjan. V prvih treh dejanjih je Cesarjev Grozd izpadel premočno s potezami silaka Kantorja iz »Kralja na Betajnovi«, kar vendarle ne odgovarja povsem duhu vloge. S silaštvom se ne da opraviiti, kadar gre za pridobivanje pristašev v razprtem taboru! Tem bolj učinkovita pa je bila njegova igra v četrtem dejanju: tu je dobro podal Grozdovo omahovanje in malodušnost. Furjan je bil uravnotežen in plastičen skozi vso igro. Brez natezanja, s pristno igrano hladnostjo je odigral prizor, ko vpade doma med ženo in Gornika v trenutku, ko se žena dvoumno poigrava z Gornikom.

KOMEDIJO DRŽI TUDI GRUDNOVKA

In kako držiti? Od vseh oseb, ki nastopajo v komediji, je po Cankarjevi zamisli začetna tako slajno kakor nobeden izmed akterjev. Njena buržoazna kultiviranost (po Cankarjevo: »fina«), lepota, ki je povezana z duhovitostjo, intrigantka velikega formata, ki ta svoj dar spretno združuje s politično nadarjenostjo in z izrednim čutom za lastne razredne interese — vse to izpričuje velik Cankarjev talent, s katerim jo je uvrstil v galerijo najboljših tipov komedije sploh. Grudnovka sta izmenoma igrali Mira Danilova in Vida Juvanova.

Vsaka od njunih kreacij sta bili odlični umetniški zasedi. Vendar se mi zdi, da je Grudnovko Vida Juvanova igrala z ostrišjim instinktom za politični pomen svojega poigravanja z Gornikom in tako ustvarila eno izmed svojih najboljših

na tej reprizi poleg Vide Juvanove ustvaril najbolj uspešni lik večera.

Izmed vseh prizorov, v katerih nastopa Ščuka v komediji, je najdelikatnejši tisti, ko zaveže Grozdu čevljarju (18. prizor III. dejanja). Tu je Cankar napravil tole opombo: »Tisti prizor, kjer Ščuka zaveže čevljarju Grozdu, se izvrši hitro in diskretno — drugače bi bil smešen.« Režija uprizoritve je ostala na višini tega prizora, samo tempo, se mi zdi, je bil malce prepočasen. Saj ta nenavadni prizor, ki napravi že vtis simboličnega dejanja, dobi svoje trdno realistično mesto, če je v pravem tempu povezan z Grozdovim svarilom, ki ga nekoliko prej izreče svojim političnim švigašvaga prijateljem in posebej še Ščuki: »ne lazite po prstih za mojim hrbtom«.

OSTALE VLOGE

Od ostalih vlog naj predvsem omenimo še mlada človeka Matildo in Kadivca. Matildo sta izmenoma igrali Ivanca Mežanova in Draga Ahadžičeva, Kadivca pa Branko Miklavc in Dušan Skedelj. Obe vloge je režija izdelala zelo dobro, z vrsto drobnih posrečenih domislekov. Vlogi Matilde sta pri Mežanovi in Ahadžičevi uspeli in sta bili polni ljube in komične šarmantnosti. Branko Miklavc je svojega Kadivca zaigral posrečeno temperamentno, metem ko so se Dušanu Skedlju spočetka ostale še nekatere igralske »neprebavljene« poteze. Tudi Katarino, Grozdovo ženo, ki stoji ves čas prav za prav v ozadju vsega dogajanja neaktivna, igrata Kraljeva in Saričeva izmenično. Kraljeva je Katarino zaigrala nekoliko enostavneje kakor Saričeva, ki ji je dala rahli, a fino podčrtani nadih grenkobe v pasivnost obojne meščanske žene. — Mrmoljevka je v Ulmar-Boltarjevi našla ustrezno interpretko: gobezdalo in drugega nič.

Sceno za vsa dejanja je postavil arhitekt Molka. Vsekaror najuspešnejše so bili pri Grudnovki, medtem ko salon pri Grozdovih daje neenoten vtis, ki ga ni mogoče do kraja spraviti v sklad s Cankarjevim navodilom: dostojno opravljen salon. Močno molji zvonec, ki brez potrebe vsiljivo ginja v sam salon. To vsiljivost podčrtava še služkinja, ki stoji znotraj ob vratih salona in teka vsak hip pdpirat prihajajočim gostom prav iz salona (I. dejanje). Franc Onič.

Tudi člani „TRIGLAV FILMA“ tekmujejo

V soboto 29. oktobra so pri Triglav filmu prvič tekmovali v filmski proizvodnji. S tekmovanjem so ugotovili maksimalno zmogljivost v posameznih sektorjih filmske obdelave. Na podlagi doseženih rezultatov bodo v bodoče uravnovesili delovno silo v posameznih oddelkih in utrdili ter precizirali delu ustrezajoče norme.

V kopirnici, kjer so tekmovali že en dan prej, so presežili dosedanje norme za 100%, v razvijalnici za 80% (do sedaj so v eni izmeni razvili največ 1500 m filma, v času tekmovanja pa je povečana izmena razvila 2200 m) in v servisu, kjer sta 2 delavci v 2 urah in 20 min. zleplili in očistili pet komercialnih zvočnih kopij, kar drugače ena delavka opravi v sedmih urah.

Uspehi pri tekmovanju bi bili nedvomno večji, če bi bil električni tok stabilnejši. Zaradi neenakomernosti jakosti toka so morali s tekmovanjem štirikrat prenehati. Manjše spremembe v frekvenci toka pa so nekoliko zmanjšale kvaliteten izdelka. Kljub vsemu je že poizkus, da skuša kolektiv »Triglav filma« s tekmovanjem in

sistematičnejšim delom približati svojo zmogljivost ostalim tehnično boljše opremljenim filmskim proizvodnjam v državi, pomemben.

Istega dne je delovna brigada »Triglav filma« že drugič tekmovala pri gradnji novih filmskih zgradb. V dveh mesecih, odkar je brigada formirana iz upravnega, umetniškega in tehničnega osebja, je s pomočjo tročlanskega tehničnega vodstva postavila temelje za dve novi stavbi, sezidala obodno in konstrukcijsko zidovje, zabetonirala izolacijske plošče nad terenom in prekrila eno stavbo. V soboto je brigada tekmovala pri zidanju predelnih sten v stavbi za obdelavo filma. To pot so brigadirji zidali brez strokovnjakov, samo polir jih je nadziral pri delu. S pomočjo lesenih opažev je bilo delo zelo olajšano. V sedmih urah je nad trideset članov brigade, ki so tekmovali, presežlo povprečno za 500% zidarsko normo.

Na protestnem zborovanju proti Informbiroju, 3. oktobra, so člani »Triglav filma« v resoluciji maršalu Titu izjavili, da bodo do 9. novembra, ko odidejo spet k filmskemu delu, obe novi stavbi prekrili.

V soboto 29. oktobra so se zbrali izvoljeni delegati vseh celjskih ljudskoprosvetnih društev in aktivov na skupščini, da pregledajo svoje dosedanje delo, ugotovijo uspehe in pomanjkljivosti, da si postavijo smernice za bodoče delo ter izvolijo delegate za oblastni plenum in za II. kongres Ljudske prosvete Slovenije.

V svojem načelnem referatu je predsednik MOLP tov. Anton Aškerc ugotovil, da je po zaslugi našega partijskega in državnega vodstva delovno ljudstvo postalo zakoniti dedič vseh kulturnih pridobitev naše preteklosti, ki so osnova našemu nadaljnjemu kulturno-prosvetnemu prizadevanju. Diskriminacija v političnih, gospodarskih in kulturnih vprašanjih, ki jo vodijo proti našemu delovnemu ljudstvu nekateri voditelji držav ljudske demokracije in Sovjetske zveze, ne more omajati naših delovnih ljudi v zavestnem ustvarjanju socializma v naši domovini. Ljudsko-prosvetni delavci, ki so del ogromne armade borcev za socializem, se zavedajo svoje naloge v tej borbi in bodo tudi v bodoče vlagali vanjo vse sile za gospodarski, politični in kulturni dvig. S tem bodo dokazali svoje neomajno zaupanje v pravilnost poti, ki nam jo nakazuje naša Partija in njen vodja maršal Tito.

Tajnica MOLP tov. Marica Frecetova je podala obširen pregled dosedanjega kulturno-prosvetnega dela na področju mesta Celja od osvoboditve dalje, analizirala je uspehe tega dela, ugotavljala napake ter nakazala smernice za izboljšanje dela. Vse ljudsko-prosvetno dejavnost mesta Celja so zajeli v svoji organizacijski okvir 3 SKUD-i, 1 MKUD in 1 IZUD. Ljudsko gledališče, Mesina ljudska knjižnica in Ljudska univerza, MOLP je te aktivne svojega področja uspešno povezal in prišel do spoznanja, da bo v bodoče njegova največja naloga v od-

stranjevanju ostanov odmakljenosti kulturne dejavnosti od družbenega dogajanja. Kulturna dejavnost bo dobila potreben polet predvsem, če se bomo zavedali, da je Celje močno industrijsko središče, kar se bo v bodoče moralo odražati tudi v njegovem kulturnem udejstvovanju, v še izdatnejšem pritegovanju predvsem delavske mladine v vrste ljudskoprosvetnih aktivov. V sodelovanju s predstavnikmi oblasti in z množičnimi organizacijami bo MOLP posvetil vso skrb izgradnji materialne osnove, in to v prvi vrsti dograditvi prostorov za Ljudsko gledališče in prostorov za kulturno množično delo pri vseh društvih oziroma njihovih sekcijah, čemur smo doslej posvečali premalo pažnje ali pa smo našli za te potrebe ponekod tudi premalo razumevanja. Vse te naloge bomo ob vastranskem razumevanju in s podporo oblasti gotovo lahko realizirali ter s tem ustvarili solidne pogoje za čim boljši dvig kulturne ravni našega delovnega človeka. Iz globokega prepričanja, da nam stališče naše Partije v borbi za enakopravnost političnih, gospodarskih in kulturnih odnosov med socialističnimi državami, zagotavlja nemoten razvoj na poti med najnaprednejše in kulturno najvišje stoječe narode sveta, bomo poglabili svoje delo v tej smeri in ga vključili v mogočne napore vseh naših delovnih ljudi za uresničenje socializma v naši državi.

Tema dvema izčrpnima referatoma je sledila diskusija ljudskoprosvetnih aktivistov ki so s konkretnimi obvezami prikazali resnost svojih naporov za uresničenje postavljenih nalog, na kar je skupščina izvolila iz svoje srede delegate za II. kongres Ljudske prosvete. Ob koncu so delegati sprejeli še sklepe o nalogah za bodoče delo in odposlali resolucijo CKKPS ter Izvršnemu odboru Ljudske prosvete Slovenije.

Lep primer iniciative aktivistov kulturnega umetniškega društva Fran Levstik

V.IV. ljubljanskem rajonu je kulturno-umetniška dejavnost zelo razgibana. Posebno jo to vidno pri KUD-u Fran Levstik, ki ima svoj sedež v Prosvetnem domu na Viču in kjer so v letošnjem letu njegovi člani in članice dokazali, da so pravilno razumeli naloge, ki jih prednje postavlja državno in partijsko vodstvo pri graditvi socializma.

Prav te dni je KUD »Fran Levstik« proslavil izgradnjo večjega oderskega prizidka. Postavil je tudi prostorsko kulnsarno ter ostale pomožne in jih izročil svoj, kakor tudi drugim gledališkim družinam v uporabo. Na velikem odru bo sedaj mogoče prirediti scene velikih dimenzij in gostovala bodo lahko izvežbana pokrajnska gledališča, s kakršnim koli sporedom. Brez finančnih in materialnih sredstev, brez potrebne planirane delovne sile so Levstikov »skudovci« nabrali potrebni gradbeni material in druga potrebna in uporabna materialna sredstva in na osnovi prostovoljnega udarniškega dela svojega članstva organizirali široko gradbeno akcijo v lastni režiji in z lastno delovno silo. Akcija za preureditev in novo gradnjo je zajela prav vse društvene sekcije kakor gledališko, pevsko, godbeno in druge; število prostovoljcev-aktivistov je znašalo 105 člane in članice, ki so opravili 2436 prostovoljnih ur v vrednosti preko 257.000 dinarjev. Dela so bila izvršena v petih mesecih, to je od avgusta do oktobra 1949. Po efektu merjeno je Prosvetni dom KUD-a Fran Levstik pridobil 143 ploskovnih metrov oziroma 496 prostorninskih metrov. Novi gledališki oder meri nad 75 kvadrat. metrov, kulisarna nad 35 kvadrat. metrov, ostali potrebni prostori pa nad 50 kvadratnih metrov. Vrednost uporabljenega materiala znaša preko 300 tisoč dinarjev.

Z izrednim investicijskim kreditom je prisločila KUD-u Fran Levstik na pomoč tudi naša ljudska oblast, in sicer RLO IV. poverjeništvu za kulturo in prosveto, tako, da je bila celotna gradbena akcija uspešno in v redu izvršena. Pri prostovoljskih akcijah na gradbišču Prosvetnega doma so se zlasti odlikovali nekateri mladinci, kulturno-umetniški aktivisti, pa tudi starejši člani in članice.

Ta izredni primer iniciative kulturno-umetniških aktivistov KUD-a Fran Levstik je nov dokaz, da je možno premostiti pri pogojih naše ljudske graditve vse ovire in premagati težave ter je obenem najlepši odgovor vsem klevetam Inmormbiroja.

Kulturne vesti iz bratskih republik

Delovanje konzervatorskega zavoda v Hrvaški se je po osvoboditvi zelo razmahnilo. LR Hrvatska je zelo bogata na spomeniških zlasti v Dalmaciji. Vzdušje vse jadranske obale sodelujejo konzervatorski zavodi tudi pri regulacijskih načrtih posameznih mest, to pa predvsem zato, da ohranijo staro urbanistično celino. Ker pripadajo po znanstveno ugotovljenih dejstvih spomeniški in LR Hrvatski trem kulturnim področjem, so zaradi uspešnega delovanja konzervatorske službe ustanovili v Hrvaški tri take zavode, v Zagrebu, Splitu in na Reki. Konzervatorski zavod v Splitu deluje na področju dalmatinske kulture, katere dejavnost se je razvijala pod aredozemskim vplivom. Zavod na Reki raziskuje kulturnozgodovinske spomenike Primorsko-goranskega okrožja, Kvarnerskega otočja in Istre. To kulturno področje se je razvilo pod mešanim vplivom severne Italije in alpskih držav, dokim se je severnozpadno področje Hrvatske razvijalo večinoma pod srednjeevropskim vplivom. Na tem področju deluje konzervatorski zavod v Zagrebu. Ljudska oblast znatno podpira to znanstveno delovanje, ki se odraža tudi v naglem obnavljanju starih umetniških in kulturno-zgodovinskih zgradb. Dočim so v proračunu stare Jugoslavije za vzdrževanje muzejev določili približno 7 milijonov dinarjev, so doslej samo na Hrvaškem dali zavodom za zaščito spomenikov nad 40 milijonov dinarjev.

Najvažnejša dela so bila obnavljanje porušene dalmatinskih mest Zadra in Šibenika ter obnova spomenikov v Splitu, Trogru, Dubrovniku, Hvaru, Poreču, Pulju, Rabu, Krku, Oranovici, Lepoglavu in Martinšćici. Kot v vsej državi, tako pripravljajo tudi na Hrvaškem razstavo kopij in odlikov spomenikov srednjeveške umetnosti FLRJ, ki bo konec leta v Parizu. Zato urejajo mnoge spomenike iz srednjega veka, katerih modele imajo sedaj v Zagrebu.

Znanstveno delo etnografskega instituta. Ekipe etnografskega instituta Srbske akademije znanosti so izvršile v poletnih mesecih več znanstvenih raziskovanj v različnih krajih naše države. študenti beograjske univerze

so proučevali skupno s profesorji in asistenti narodopisje naselbin, izvor prebivalstva in vršili druga etnološka raziskovanja. 17 skupin za raziskovanje narodopisja je obiskalo gradbišča Novi Beograd, Pančevski Rit, avtomobilsko cesto in Skadrsko jezro. Raziskovanja so bila tudi v Sremu, Bosni, na Kosmetu in v Crni gori. Zariški ljudske vstaje v Bosni, Drvar in Kozara, sta dali dragoceno gradivo našim znanstvenikom. Skupine so zbirale gradivo predvsem iz narodnosobodilne borbe in graditve socializma. 15.000 zbranih pesmi, ki so nastale med ljudstvom o naši ljudski revoluciji, graditvi socializma in pesmi, s katerimi odgovarja naše ljudstvo na informbirojsko obrekovanje, najzgovorneje pričajo o plodnem delu skupin. Razen srbskih pesmi so zbrali tudi narodne pesmi narodnih manjšin Slovakov, Siptarjev in drugih. Člani skupin, ki so se pečale z drugim delom zbirali tudi gradivo za narodopisje. Razen narodopisja je bilo največje vprašanje proučevanje nekdanjega plemenskega življenja. Ta raziskovanja so bila v LR Crni gori. Nekaj skupin instituta pa se je bavilo z raziskovanjem naselbin in izvora prebivalstva, zlasti v Srbiji. Večji del oblasti v Srbiji je bil že antropogeografsko raziskan. Dela se bodo nadaljevala prihodnje leto, tako, da že leta 1951. ne bo nobenega neraziskanega področja na ozemlju Srbije. Posamezne skupine so proučevale nekatere etnološke pojave. V Posavini so končali raziskovanje v zvezi z domačim zdravlilstvom. Zdravilna zelišča so proučevali skoraj v vsej državi, vendar je proučevanje še vedno v teku. V Sumadiji so v celoti proučili narodne noše. Hkrati s člani znanstvenih skupin so raziskovali tudi narodopisni slikarji, ki so v akvarelu in tušu skicirali posamezne sumadinske noše. Znanstvene skupine etnografskega instituta bodo delale tudi pozimi. V začetku zime bodo odšli študentje in profesorji v naše vasi, kajti nekatere pojave in običaje ljudskega življenja je mogoče raziskati samo v zimskem času.

Generalna skupščina OZN se bo še nadalje bavila z načrti deklaracije o pravicah in dolžnostih držav, vstevši jugoslovanski osnutek deklaracije

Delegati Sovjetske zveze, Poljske in Češkoslovaške so glasovali skupno s kolonialnimi silami proti predlogu srednjih in malih držav

New York, 4. nov. (Tanjug.) Ko se je v pravnem odboru Generalne skupščine končala splošna razprava o osnutku deklaracije o pravicah in dolžnostih držav, ki ga je izdelala komisija za mednarodno pravo, in ko bi morali pričeti razpravljati o posameznih členih osnutka, je delegacija ZDA zahtevala, naj ne bi na letošnjem zasedanju razpravljali o podrobnostih osnutka deklaracije. Delegacija ZDA je s tem v zvezi stavila predlog resolucije, po katerem bi vlade držav članic OZN samo sprejele v vednost, da je komisija za mednarodno pravo izdelala neki osnutek deklaracije, kar ne bi imelo nobene pravne veljave.

Male in srednje države so se uprle takemu pojmovanju in so takoj predložile 21 dodatnih predlogov k ameriški predlogu. Večina teh dodatnih predlogov je korenito spreminjala smisel ameriškega predloga.

Pravni odbor je z večino 38 glasov sprejel resolucijo kolumbijske delegacije, v kateri je rečeno, da smatra Generalna skupščina za potrebno nadaljevati s proučevanjem vprašanja deklaracije o pravicah in dolžnostih držav. Jugoslovanska delegacija je podpirala predlog Kolumbijske, Velike Britanije, Nizozemske, Novega Zelanda, Južnoafriške unije in Argentine so glasovale proti kolumbijskemu predlogu. Delegacije ZSSR, Beloruske SSR, Ukrajinske SSR, Poljske in Češkoslovaške so se vzdržale glasovanja.

Male in srednje države so dosegle, da je pravni odbor z veliko večino spre-

jel skupni predlog Venezuele, Kolumbije, Libanona in Avstralije, po katerem bo Generalna skupščina poslala vladam držav članic OZN v proučevanje »osnutek deklaracije o pravicah in dolžnostih držav«, ki ga je izdelala komisija za mednarodno pravo hkrati s celotno dokumentacijo, ki je bila navedena na zasedanju, vstevši jugoslovanski osnutek deklaracije. Vladi držav članic OZN morajo proučiti osnutek, vstevši jugoslovanskega, s tem, da najdalje do 1. junija pošljejo Generalni skupščini svoje pripombe in predloge, vsaka država pa se mora pišmenoma izjaviti, kakšno akcijo zahteva od Generalne skupščine.

Ta sklep je bil sprejet z 38 glasovi proti 11. Delegati ZSSR, Ukrajine, Belorusije, Poljske in Češkoslovaške, Velike Britanije, Nizozemske, Belgije, Južnoafriške unije in Novega Zelanda so glasovali proti. Tako so se vse velesile, vstevši ZSSR, Poljako in Češkoslovaško ter kolonialne sile znašle na stališče, da ni potrebno čimprej izdati deklaracije, ki naj bi določila milojubne odnose med državami.

Zanimivo je, da sovjetska delegacija ni frontalno nastopala, temveč je z več manevri skušala dokazati, da je prepričano državam premalo časa, da bi se izjavile. Kolonialne sile so odkrito nastopile proti predlogu, da bi v bližnji bodočnosti izdali deklaracijo. Avstralija in Kanada sta glasovali za predlog malih in srednjih držav nazivlje prejšnjemu govoru britanskega delegata v nasprotnem smislu.

Liga za človečanske pravice obsoja budimpeštanski proces

Pariz, 4. nov. (Tanjug.) Liga za človečanske pravice, v kateri so znani napredni francoski delavci, je objavila v Parizu poročilo o nedavnem uprizorjenem budimpeštanskem procesu proti Laszlu Raiku in drugim.

V poročilu je rečeno, da Liga za človečanske pravice ni spregledala splošnega razburjenja, ki ga je izzval v javnosti budimpeštanski proces proti bivšemu ministru Raiku in drugim obtoženem. Tradicija je dodano v poročilu, ne dovoljuje Ligi za človečanske pravice, da bi se izjavila o tej stvari, ne da bi prej zbrala vse potrebno gradivo. Zato je Liga smatrala za potrebno, da je bila zastopana v komisiji, ki so jo ustanovili v Franciji za proučitev aktov bu-

dimpeštanskega procesa. V poročilu je dodano, da povzročata protest Mihalyja Karolyja, bivšega predsednika madžarske republike in do pred kratkim predstavnika madžarske ljudske demokracije v Parizu, proti temu pravemu zločinu kakor tudi hitra usmritev obsojencev, sum, da so budimpeštanski proces uporabili zato, da bi pod videzom pravičnosti prikrili politično operacijo.

Na koncu protesta Liga za človečanske pravice najostreje proti budimpeštanskemu procesu in obsoja prav tako smrtne obsodbe v Grčiji ter preganjanje komunistov in naprednih ljudi v ZDA. Liga zahteva, da je treba spoštovati temeljna načela pravičnosti.

Vlada ZSSR zavlačuje odgovor zaradi ustavitve madžarskih reparacij

Beograd, 4. nov. (Tanjug.) Zunanje ministristvo FLRJ je urgiralo pri odpravniku poslov veleposlanstva ZSSR v Beogradu glede na odgovor na pismo, ki ga je poslal 27. septembra letos izredni in pooblaščen minister FLRJ v Budimpešti Djura Jovanovič šefom diplomatskih misij ZSSR, ZDA in Velike Britanije na Madžarskem.

Kakor je znano, so bili v tem pismu predstavniki treh omenjenih sil zaproseni, naj v smislu 40. člena mirovne pogodbe z Madžarsko skupno obravnavajo spor, ki je nastal med FLRJ in LR Madžarsko, ker je prekršila vlada LR Madžarske mirovno pogodbo z ustavitvijo reparacijskih pošiljk Jugoslaviji.

Odpravniki poslov Velike Britanije na Madžarskem je odgovoril s pismom z dne 30. septembra, odpravniki poslov ZDA pa s pismom z dne 4. oktobra odpravniku FLRJ v Budimpešti, da jima je ta spor znan in da sta pripravljena obravnavati to vprašanje skupno s sovjetskimi predstavniki na Madžarskem.

Toda veleposlanik ZSSR v Budimpešti se do danes ni odgovoril na omejeno pismo jugoslovanskega predstavnika Jovanoviča.

Slovesno odkritje spomenika padlim partizanom Slovenske Koroške

Celovec, 4. nov. (Tanjug.) V nedeljo 6. novembra bodo v Selu pri Borovljah slovesno odkrili spomenik, ki ga je postavila Zveza bivših partizanov Slovenske Koroške padlim partizanom in žrtvam fašističnega nasilja. Hkrati bodo pokopali posmrtno ostanke 13 domoljubov iz Slovenske Koroške, ki so jih nacistična sodišča obsodila 12. januarja 1943 na smrt, 29. aprila 1943 pa so jih v Gradcu usmrtili. Ob obsodbi teh 13 domoljubov na smrt so obsodili še 21 koroških Slovencev na 97 let težke ječe. Vsi usmrčeni in obsojeni so bili člani narodnosvobodilnega gibanja koroških Slovencev in prve žrtve, ki so padle kot posledica organizirane izdaje belogardističnih elementov in gestapovskih agentov.

Protest tržaške organizacije demokratičnih žena

Trst, 4. nov. (Tanjug.) Agencija ATI poroča, da je organizacija tržaških demokratičnih žen, včlanjena v zvezo italijansko-slovenskih antifašistk, poslala Svetovni federaciji demokratičnih žena protest proti sklepu, s katerim je predstavnicam jugoslovanskih žena onemogočena udeležba na zasedanju organizacije v Moskvi.

»Tržaške žene,« je rečeno med drugim v brošurki, »ki smo se v narodnosvobodilni vojni borile složno z jugoslovanskimi ženami za mir, svobodo in demokracijo, najodločneje obsojamo sramota in nizkوتا obrekovanja jugoslovanskih žena. Jugoslovanske žene so nam bile vedno in so nam tudi danes vzor, kako se je treba boriti za življenjske smotre ljudskih množic.«

Protijugoslovanski nastop vidaljevskega župana v Dolini

Trst, 4. novembra (Tanjug.) Na seji občinskega sveta v Dolini (STO) je vidaljevski predsednik občine Lavriha zavrnil predlog predstavnika slovensko-italijanske Ljudske fronte Volčiča, da bi vrnil stare slovenske nazive, ki so bili pod fašizmom poitalijančeni in popačeni. Lavriha je prav tako odklonil predlog Volčiča za ustanovitev slovenske kmetijske šole, da bi dali slovenskemu Narodnemu gledališču ustrezne prostore in opravili revizijsko obdajenja. Te predloge je Lavriha oddonil z utemeljitvijo, da je dnevnih izdaj, čeprav dnevni red na začetku seje ni bil določen. Edino, kar je občinski svet napravil, je bilo to, da so odstranili nazive ulic in trgov iz časa fašizma.

Vidaljevce Lavriha je tudi zavrnil resolucijo, ki jo je predlagal Volčič in v kateri zahteva na temelju dejstev, da je prebivalstvo te občine razen nekaj družin slovenske narodnosti, priznanje popolne enakopravnosti slovenskega jezika. »Se malo nas ne zanima, kaj so delali fašisti,« je rekel Lavriha, ki je vodil sejo na izrazito diktatorski način.

Tržaški duhovniki skrunijo partizanske spomenike

Trst, 4. nov. (Tanjug.) V zadnjem času so nekateri katoliški duhovniki STO-ja začeli kampanjo za podiranje partizanskih spomenikov. Duhovnik v Sempolaju je ukazal, naj odstranijo peterokrake zvezde z grobov padlih borec, duhovnik v Bazovici pa je zahteval, naj uničijo dragoceni spomenik z imeni padlih borec. Dekan v Gropadi je naročil, naj na pokopališču porušijo del zidu, kjer so bili na njem napisani v spomin padlim partizanom.

Zaradi teh in podobnih ekscitiranih spomenikov padlih borec je bila na pobudo Zveze primorskih partizanov sestavljena komisija za vzdrževanje in čuvanje spomenikov padlih borec in žrtve fašizma.

GOSPODARSKA RAZSTAVA JUGOSLOVANSKE CONE STO

Koper, 4. nov. Dopsnik Tanjuga poroča: Sinoli se je v Koprju končala gospodarska razstava Jugoslovanske cone STO. Razstavo si je ogledalo več kot 31.000 oseb, med njimi tudi veliko število obiskovalcev iz angloameriške cone STO, nekaj skupin iz Jugoslavije in skupina iz Gorice.

Kolonialni značaj Indonezije ostane nespremenjen

Haag, 4. nov. (Tanjug.) Tu je bila končana po dolgem zavlačenju tako imenovana konferenca za »okroglo mizo«, ki je obravnavala indonezijsko vprašanje. Na konferenci so sodelovali predstavniki Nizozemske, ZDA, Velike Britanije in izdajalske skupine Hatta-Sukarno.

Na konferenci so dosegli sporazum o razglasitve začasne ustave bodočih tako imenovanih Združenih držav Indonezije. Po tej ustavi bodo obsegale Združene države Indonezije indonezijsko republiko in različne lutkovne vlade, ki so jih sestavile nizozemske oblasti zadnja leta v Indoneziji. Združene države Indonezije bo vodil po imenu predsednik republike skupno z vlado, senatom, predstavniškim domom, vrhovnim svetom itd. Leto dni po razglasitvi ustave bodo v Indoneziji splošne tajne volitve. Za prestonico je bila določena Djokjakarta. — Priključitev Nove Gvineje novi državi je bila odložena za leto dni.

Iz nadaljnjih določb nove ustave se jasno vidi, kakšnega značaja bo nova država. Kolonialni značaj Indonezije bo ohranjen s prepustitvijo sedanjega nizozemskega kolonialnega aparata novi vladi brez kakršnihkoli reform. Na konferenci so tudi sprejeli statut nizozemsko-indonezijske zveze pod krono nizozemske kraljice.

Kar zadeva gospodarsko in finančno politiko Indonezije, je iz besedila sporazuma razvidno, da bo ostala pod nadzorom Nizozemske. Razen tega se je indonezijska vlada zavezala, da bo izplačala Holandiji 4 milijone in pol gol-

dinarjev na račun »dolga« za stroške nizozemske uprave v Indoneziji, ki so nastali v glavnem med borbo proti osvobodnemu gibanju indonezijskega ljudstva. V sporazumu se prav tako omenja, da se bodo nizozemske čete postopoma umaknile iz Indonezije. »Varnost indonezijskih voda bodo jamčile sile nizozemskega kraljevskega brodnjstva.« Razen tega so se Združene države Indonezije zavezale, da bodo priznale vse pravice in koncesije, ki so jih dale nizozemske oblasti, kar pomeni praktično, da bodo ostali tuji imperialisti gospodarji bogatih ležišč strateških surovin v Indoneziji.

Hatta je sklenil na lastno pest sporazum o prepustitvi rudnikov kositra ameriškim trustom, zaradi česar so Američani vztrajali kot »posredovalci«, da se konferenca za »okroglo mizo« čim prej zaključi.

Po poročilih ameriškega tiska so si priborili Američani z neposrednim pritiskom na Nizozemsko in lutkovno Hattovo vlado številne koncesije na indonezijskih otokih. ZDA so dobile Surabajo, važno vojaško pomorsko oporišče na Javi, ki zavzema vidno mesto v ameriških napadalnih načrtih za jugovzhodno Azijo. Razer tega je Američanom uspelo, da je konferenca odložila dokončno rešitev vprašanja Nove Gvineje, ki ji Američani prav tako posvečajo posebno pozornost v svojih tihomorskih načrtih. Prav tako bodo ZDA izkoriščale tudi številna ležišča strateških surovin v Indoneziji.

Ultimat ZDA državam Marshallovega načrta

Pariz, 4. nov. (Tanjug.) Svet organizacije za evropsko gospodarsko sodelovanje je končal v Parizu svoje potrdno zasedanje, ki je potekalo v znamenju ostrega pritiska ZDA na države — članice Marshallovega plana. Administrativno Marshallovega plana Paul Hoffman je obrazložil na konferenci novi ameriški načrt za investicije finančne kapitala ZDA na evropskem tržišču.

Zaradi očitnega neuspeha marshalloziranjih držav, da bi svoje »gospodarsko sodelovanje« vskladle tako, kakor bi to ustrezalo koristim Washingtona, je Hoffman na pariskem sestanku navedel nove zahteve ZDA, ki hočejo dejansko odpraviti vsotranje gospodarske samostojnosti držav — članice Marshallovega plana in popolnoma poriditi zapadno-evropsko tržišče koristim ameriškega gospodarstva. Hoffmannove zahteve, ki imajo obliko ultimata, vsebujejo več ukrepov, ki bi jih morale marshallozirane države izvesti zaradi sibirskih oblik trgovine v Zapadni Evropi. Kot glavno nalogo je Hoffman postavil ustanovitev enotnega zapadno-evropskega tržišča, ki mora odpraviti vse carinske omejitve, vse omejitve v zamenjavi blaga in vse valutne ovire in carinske tarife, ki zadržujejo trgovsko plačevanje.

Zaradi lažje izvedbe tega načrta je zahteval Hoffman razdelitev Evrope na »regio-

nalne gospodarske unije« v okviru Marshallovega plana. Ko je izjavil, da razvedrotenje zapadno-evropskih valut, ki je bilo izvedeno na zahtevo ZDA v septembru, samo po sebi ni zadostno za dolarsko ravnotežje v Evropi, je zahteval nove ukrepe za nadaljnja finančna razvedrotenja. In napovedal, da bo prišla Zapadna Evropa tudi v 1953. poteče Marshallov plan, v zelo težki položaj glede na dolarski pas.

Čeprav Hoffman v svojem ultimatu ni bil besedno ni omenil, da bi se morale zapadno-evropske vlade po njegovem načrtu odroči svoji nacionalni suverenosti, imajo njegove zahteve namen, da bi sprevrle celotno gospodarstvo držav Marshallovega plana in »enotno evropsko tržišče« pod absolutno nadzorstvo ZDA. »Liberalna oblika trgovine« je klasičen način, s kakršnim hoče močnejša in bolj razvita ameriška industrija z nižjimi proizvodnimi stroški uničiti tujo konkurenco in obvladati evropsko tržišče.

Pod neposrednim pritiskom ZDA, je Svet sprejel resolucijo, v kateri so v glavnem sprejeli Hoffmannove zahteve. Resolucija določa, kot najvažnejšo stvar ustanovitve »enotnega evropskega tržišča«, v katerem bodo pred 15. decembrom 1949 odpravljene omejitve pri 50% trgovinskega prometa, ter določitev regionalnih unij.

Poročila iz naših krajev

Kulturna revija pionirjev poljčanskega okraja. Pionirji poljčanskega okraja so na čast 30. obletnice SKOJ-a priredili v nedeljo kulturno revijo v Rogški Slatini. Tekmovale so dramske in recitatorske skupine, pevski zbori, folklorne skupine itd. Pevski zbor pionirjev, ki je zapel venček »S Titom po Jugoslaviji«, je bil nagradjen s prvo nagrado. Najboljša kulturna skupina je bila iz Poljčan, pionirski odred osnovne šole Sv. Florijan je bil najboljši v dramski točki, najboljši orkester je bil SKUD Rogška Slatina, zborna skupina pa iz Sv. Križa pri Rogški Slatini. B. J.

Razstava knjige in slikarjev amaterjev v Škofji Loki. Centralna sindikalna knjižnica v Škofji Loki je od 15. do 17. oktobra priredila razstavo napredne knjige. Glavni del razstave so bila domača leploslovna dela. Člani slikarske sekcije SKUD »Tone Sifer« so razstavo okrasili s svojimi deli. Zanimanje za razstavo je bilo za Škofjo Loko kar zadovoljivo, zlasti pa je razveseljivo, ker se je posebno mladina zanimala za knjige in slikarstvo. — V prvi polovici meseca oktobra je bil v Škofji Loki 11. redni občni zbor sindikalnega kulturno-umetniškega društva »Tone Sifer«. Pred kratkim ustanovljeno društvo ni še doseglo kakih večjih uspehov, vendar je že preko začetnih težav. Največ uspehov sta dosegli dramska sekcija in knjižnica, medtem ko glasbena sekcija nima uspehov, ker ne zna pridobiti ljudi, ki se zanimajo za glasbo, so pa še vedno razbiti po majhnih orkestrih in jazzih. Slikarska sekcija pa ima težave zaradi neprimernih prostorov. — Občni zbor je izvolil nov odbor z upanjem, da bo imel večje uspehe pri delu. — Br.

Proslava 30. obletnice SKOJ-a v Zagorju. V soboto so v Zagorju proslavili 30. obletnico ustanovitve SKOJ-a. Proslava se je vršila v okviru kulturne prireditve v Prosvetnem domu. Otvoril jo je v nabit polni dvorani sekretar MK tov. Franc Jevšnik. V svojem nagovoru je predlagal, naj se s proslavo pošlje mladinska štafeta z baklami na grob padlih talcev. Po odhodu štafete so z enominutnim molkom počastili spomin padlih borec NOV, naker je spredvožil sekretar rudniškega komiteja LMS tov. Vilj Zupančič. Po referatu je bil pester spored. Nastopili so učenci osnovnih šol, gimnazije, šole učencev v gospodarstvu, glasbene šole z deklaracijami, pesmimi in glasbenimi reprodukcijami. Videli smo, da mladina dela tudi na kulturno-prosvetnem področju, da nastaja nova borbena generacija, ki bo vredna naslednika vseh tistih znanih in neznanih herojev, ki so padli za ureditvenje idej socializma in komunizma. H. I.

Na Vranskem. V soboto so mladinci na Vranskem proslavili 30. obletnico ustanovitve SKOJ-a. Program je bil dobro izbran in skrbno našudiran. Tovaršica Milica Rajh je pozdravila prisotne z željo, da bi množične organizacije na Vranskem podpirale mladino pri njenem delu. Tov. Jozef Senčar pa je podal kratke pregled dela SKOJ-a. Sledile so pester točke s simboličnimi vajami in deklaracijami. Nastop mladinc na dovišinski bradji, ki je bil brezhiben, je žel veliko priznanje. Proslava se je zaključila z živo sliko, ki je prikazala bratstvo jugoslovanskih narodov in zvestobo do našega velikega voditelja in učitelja maršala Tita. L. M.

BESEDA NAŠIH BRALCEV:

Tudi pri popravilu čevljev je treba skrbeti za kvaliteto

Ze večkrat je bilo govora, da morajo proizvodna podjetja, prav tako seveda tudi tista, ki skrbje za artikle široke potrošnje, skrbeti za kvaliteto svojih izdelkov. To svojo nalogo pa slabo razume čevljarstva zadruga v Šiški.

Pred dvema mesecema sem dal za drugi v popravilo par čevljev. Najprej so obljubili, da bodo gotovi v 14 dneh, potem pa so iz tedna v teden zavlačevali. To bi še bilo razumljivo, ker imajo

dovolj dela, toda nikakor ni opravičljivo razočaranje, ki so ga povzročili s svojim slabim izdelkom. Oblika čevljev so grdo iznakazili, v notranjosti čevlja je bilo polno bodic žebeljev in razpranega šiva niso utegnili niti zašiti.

To pa ni osamljen primer. Potrošniki se večkrat pritožujejo, da so popravila te zadruga slabo in malomarno opravljena. Uprava zadruga naj bolj skrbi za kvaliteto, v neki meri pa je to tudi naloga terenske ljudske inspekcije. — gg

Kdo je kriv?

V industrijskem magazinu steklarne Rogška Slatina je ljudska inspekcija odkrila, da manjka 771 tekstilnih točk, 10,40 kg čokolade in 34 kg masti. Ni pa mogla ugotoviti, kdo je kriv vseh teh nepravilnosti, ker so menda gospodarili vsi namoščenci magazina. Sindikalna podružnica je dobila za svoje delavke 45 parov

magacin brez točk, namoščenci magazina so pa prodali nogavice na točke, in to 8 točk za par. S tem so oškodovali delavstvo za 360 točk. V tem magazinu so še druge nepravilnosti, kar bo na dolžnost kontrolne komisije okraja Poljčane, da jih razsede. Ljudska inspekcija je njej predala ugotovljene nerednosti. J. B.

KMETIJSKI DELAVCI V KALABRIJI SO ZMAGALI ZARADI SVOJE ENOTNOSTI IN BORBENE ZAVEDNOSTI

Rim, 4. nov. (Tanjug.) — Tridnevna splošna stavka kmetijskih delavcev v Kalabriji se je končala s splošno zmago delavcev. Veleposestniki so sprejeli vse delavske zahteve in podpisali novo kolektivno pogodbo.

Po tem sporazumu so se veleposestniki zavezali, da bodo spoštovali določbe pokrajinskega sporazuma o obvezni zaposlitvi delovne sile pri melioracijskih delih in izplačilu vseh zaostalih med dninarjem ter »apolovinarjem«. Kmetom brez zemlje, ki so morali pod pritiskom policije zapustiti zasedena posestva, je bila zagotovljena pravica do ustanavljanja kmetičkih obdelovalnih zadrug na veleposestvih. Vse odpovedi, ki so jih iz-

vršili veleposestniki zadnji mesec, so bile razveljavljene. V sporazumu je bila sprejeta določba, ki prepoveduje odpušcanje dninarjev pozimi.

Kmetijski delavci v Kalabriji so dosegli te velike uspehe zaradi svoje enotnosti in visoke borbene zavednosti. Kljub številnim izzivam in poskusom policije, da bi razbili stavkovno gibanje, so delavci odbili v zadnjem tednu nad deset policijskih napadov, v katerih so bili trije delavci ubiti, nad 25 pa je bilo težko ranjenih. Med temi policijskimi »akcijami« in »čiščenji« so aretirali veliko število delavcev, med njimi tudi sindikalne voditelje.

Partijska organizacija v Trondhjemu obsoja izključitev generalnega sekretarja KP Norveške

Trondhem, 4. nov. (Tanjug.) Po poročilih tujih agencij in tiska je krajevna partijska organizacija Norveške v Trondhjemu obsodila odlok CK o izključitvi bivšega generalnega sekretarja KP Norveške Firibotna in zahtevala, da se Firibotn in drugi, ki so bili z njim izključeni iz KP, takoj rehabilitirajo.

Kakor je bilo že sporočeno, so bili Firibotn in nekateri drugi voditelji in člani KP Norveške izključeni zato, ker niso hoteli zasledovati linije, ki jo izvajava vodstvo KP Norveške na čelu z generalnim sekretarjem Levlenom, ki do sledno sledi revizionistični politiki vodstva VKP(b).

Vodilni funkcionarji KP ZDA izpuščeni na svobodo proti kavejci

New York, 4. novembra (Tanjug.) — Apelacijsko sodišče ZDA je izdalo sklep o izpustitvi 11 obsojenih voditeljev KP ZDA proti kavejci, dokler višje sodne oblasti ne bodo proučile njihovih pršenj. Ta sklep bo po pravnem postopku začel veljati, čež ko bodo branilci obsojenih položili določeno kavejco. Prizivno sodišče je osvobodilo voditelje KP ZDA proti kavejci na pritisk napredne javnosti, ki je ostro protestirala zaradi sklepa sodnika Madina, ki je bil proti temu, da bi izpustili komunistične prvake proti položitvi kavejce.

Bonn — prestolnica Zapadne Nemčije

Bonn, 4. nov. (Tanjug.) Parlament ločene zapadnonemške države je večeraj sklenil z večino glasov, da bo Bonn ob Renu prestolnica Zapadne Nemčije. Adenauerjeva večina v parlamentu je odklonila nasprotni predlog, da bi določili za glavno mesto lutkovne države Frankfurt ob Meni.

Češkoslovaški izvoz v Južno Afriko in Zapadno Nemčijo

Praga, 4. nov. (Tanjug.) Po poročilih češkoslovaškega tiska bo izvozila CSR v Južno Afriko večje količine Diesellovih motorjev, orodnih strojev, elektromotorjev, avtomobilov, orožja in naprav za industrijo piva. Listi podgarjarja, da češkoslovaška industrija dobro uveljavlja svoje izdelke na južnoafriškem trgu kljub močni angleški in ameriški konkurenci.

Po poročilu frankfurtskega dnevnika »Die neue Zeitung«, ki ga izdaja okupacijska uprava, je bila sklenjena med CSR in družbo za uvoz goriva v Beiruthu v Zapadni Nemčiji pogodba o nakupu premoga v vrednosti 3 milijone dolarjev. Do marca 1950 bodo uvozili iz CSR v Zapadno Nemčijo 800.000 ton premoga, od tega 600.000 tjavnega in 200 tisoč ton črnega premoga.

Nova egiptovska vlada

Kairo, 4. nov. (Tanjug.) Samo nekaj ur po odstopu koalicijske vlade je sestavil nocoj Husein Siri paša novo vlado. Vlada je sestavljena izključno iz »neodvisnih«. V novi vladi je obdržal Husein Siri paša, ki je bil bil že doslej na čelu vlade, notranje in zunanje ministristvo.

Odstop koalicijske vlade je bil posledica nesoglasij, ki so se pojavila v vladi v zvezi s predvolivnim stanjem in volivno reformo. Predstavniki vladistične stranke so obtožili vlado, da zavlačuje volitve, in trdili, da so volivni sezname v državi ponarejeni. Zahtevali so revizijo volivnih seznamov in razveljavljenje izrednega stanja v državi.

45.000 tekstilnih delavcev stavka v Franciji

Pariz, 4. novembra (Tanjug.) Stavka v tekstilni industriji v severnem delu Francije zajema vedno večje število delavcev. Po vseh iz Lilla je doseglo število stavkajočih 45.000. Več podjetij je prenehalo obratovati.

LJUDSKA TEHNIKA

„Udarnik“ novo visokosposobno jadralno letalo

V petek 28. oktobra je novo visokosposobno jadralno letalo „Udarnik“, ki so ga pod vodstvom, po zamisli in načrtih mladih konstruktorjev Cenerja, Slanovca in Grčarja izdelali v tovarni jadralnih letal „Letov“, uspešno preletalo preizkušnjo na ljubljanskem letališču. Pomanjkanje nekaterih delov, ki smo jih prej uvažali iz infrombirojevskih držav, iznajdljivih konstruktorjev ni oviralo. Nadomestili so jih s kovinskimi deli razbitih nemških in drugih letal.

„Udarnik“ na ljubljanskem letališču

struktortori in ves delovni kolektiv tovarne je ponosen na svojega „Udarnika“, saj so ga zgradili v pičlih treh mesecih udarniško, to je s prostovoljnimi delom.

Komisija pregleduje „Udarnika“ pred poizkusnim poletom

FIZIKULTURA

10. decembra v Milanu

tretja tekma med Jugoslavijo in Francijo

Za tretjo tekmo med Francijo in Jugoslavijo, ki bo v Milanu, je v sporazumu z italijansko Nogometno federacijo določen 10. december (sobota), ker v nedeljo italijanski klubi igrajo ligine tekme. Francoska Nogometna zveza je ponudila Jugoslaviji termin 29. novembra. Toda, ker je ta dan finale jugoslovanske nogometne pokala, je Jugoslovanska zveza ta datum odklonila. Za 10. december sta se sporazumeli z Italijansko federacijo, Francoska nogometna federacija in jugoslovanska Nogometna zveza.

Mednarodni šport

NOGOMETNA TEKMA ANGLIJA-ITALIJA 27. NOVEMBR V LONDONU
Italijanska nogometna reprezentanca so bo v začetku decembra pomerila z angleško nogometno reprezentanco. Srečanje bo v Londonu. Odhod italijanske reprezentance iz Milana preko Pariza je določen za 26. t. m. Treninjska tekma italijanske reprezentance bo prihodnji četrtrek v Milanu.

MEDNARODNO TEKMOVANJE V NAMIZNEM TENISU V STOCKHOLMU
Stockholm, 2. novembra. V finalni igri mednarodnega turnirja v namiznem tenisu v Stockholmu je svetovni prvak John Leach (Anglija) premagal francoskega igralca Hagenauera s 3:1 (21:11, 21:18, 14:21, 21:19). V polfinalih je Leach premagal Lundsovega (Francija) s 3:0, Hagenauer pa Croydena (Anglija) s 3:1.

Domače vesti

V Zagrebu bo jutri mednarodna tekma v rokometu. Pomerili se bosta reprezentanci Zagreba in Pariza.
V Osojniku pri Ptujju so priredili jesenski kros tudi člani sadlarsko-obdelovalne zadruga Krosa so se udeležili vsi mladinci in mladinke iz zadruga.

Dve zmagi jugoslovanskih konj na Dunaju

Dunaj, 3. novembra. V ponedeljek so bile na Dunaju konjske dirke. Pri glavni dirki na 1000 m je sodelovalo šest najboljših (dve leti starih konj) Tekmovalci je tudi jugoslovanski konj „Lagunac“, ki je dosegel prvi na cilj. „Lagunac“ je vodil že v začetku dirke. Spremljala sta ga avstrijska favorita „Oaza“ in „Senta“, 300 m pred ciljem sta ga dohitela oba konja, vendar je prispel „Lagunac“ v odličnem finishu prvi na cilj z različno konjsko dolžino in pol. „Lagunac“ je nosil 58 kg, t. j. 6,5 kg več kot drugoplasirani „Senta“ in 3 kg ter pol več od tretjeplasiranca „Oaza“.
Pri dirki na 1000 m za enoletne konje je sodelovalo 11 konj, med njimi „Grozdana“, ki jo je jezdiril Pavlovič. „Grozdana“ je nosila 55 kg in je dosegla prva na cilj.

»Derby« košarkaška tekma Enotnost : Železnikar

V okviru športnih prireditev »Tedna Rdečega križa« bodo danes in jutri v Ljubljani zanimive tekme v košarki in odbojki, na katerih bodo sodelovali košarkaši in košarkašice ter odbojkaši in odbojkašice ljubljanske Enotnosti in Železnikarja. Razpored tekem je naslednji:
Sobota — ob 16.30 Enotnost : Železnikar (pionirji)
ob 19.30 Enotnost : Železnikar (II. moštvo) ob 19.30 Enotnost : Železnikar (Ženske) ob 20. Enotnost : Železnikar (liga).
Nedelja ob 9.30 pričetek odbojkaških tekem med ženskimi in moškimi vrstami Enotnosti in Železnikarja.
Vse tekme bodo odigrane v veliki dvorani na Taborni.

PLENUM SMUČARSKÉ ZVEZE

Plenum upravnega odbora Smučarske zveze Slovenije združen s posvetom načelnikov smučarskih klubov in sekcij bo v nedeljo 6. novembra ob 9. uri dopoldne v Mladinski dvorani v Frančiškanski ul. v Ljubljani.
Ker se bodo na plenumu obravnavala važna organizacijska vprašanja, so morajo tega plenuma udeležiti tudi vsi načelniki smučarskih klubov in sekcij. — Smučarska zveza Slovenije.

V. ŠAMPIONAT FLRJ

Prvi porazi Pirca, Kostiča, Božiča in Mišiča

Zagreb, 4. novembra. V šetrnem kolu petega šahovskega prvenstva Jugoslavije so bili doseženi po ostrih in zanimivih borbah tile rezultati:
Trifunović-Fuderer 1:0. V polslovenski varianti damaškega gambita je Trifunović uspešno razbil črno kraljevo krilo in onemogočil naprotniko rokado. V nastalih zapletih je beli žrtvoval figuro naker mu je uspelo matirati nasprotnika.
Gligorič — Avtriovič 1:0. V moderni varianti Caro-Cana je beli žrtvoval kmeta za boljši razvoj. Črni je sprejel žrtve in močno znošal v razvoju, tako da je začel Gligorič neubranljiv napad in z lahkoto dobil partijo.
Kostič — Karaklašič 0:1. V Caro-cannu si je beli ustvaril majhno pozicijsko prednost. Vendar je na to nekorektno žrtvoval figuro, tako da se je črni v nadaljnjem delu igre uspešno branil in ohranil materialno premoč, kar mu je zadostovalo za zmago.
Babič — Rabar 0:1. V meranski obrambi je črni žrtvoval kraljevo, da bi dominiral na črnih poljih. V nastalih komplikacijah so beli ni najbolje znašeli in je ob koncu izgubil trdnjavo tako da mu je bil zaradi figure manj onemogočen vsak nadaljnji odpor.
Janušević — Puc 0:1. V varianti sicilijanske obrambe je beli zaradi neprevide igre izgubil damo in takoj nato tudi partijo.
Partija Nedeljković — Tomović in Simonović — Tot sta se končali neodločeno. Če španski partiji si je ustvaril Tomović kot črni z odlično igro prednost na damskem krilu dosegel je močnega kmeta na f1-ni in imel upanje na zmago. Pri nadaljevanju je zaradi nepazljive igre omogočil belemu uspešno obrambo, tako da je beli izsilil remis. Simonović si je pridobil kot beli v originalni igri damaškega kmeta prednost ker je črncemu izoliral kmeta na polju e5. Vendar to ni zadostovalo za zmago naker je v razpletu pozicije prišlo do izenačenja.
Preostale tri partije so bile prekinjene. Partija Gernek-Ivkov je bila prekinjena v nejasni poziciji. V holandskem stonovanju je beli začel akcijo na kraljevem krilu, vendar se je črni dobro branil. Španski partija Matanovič-Milič ni dolgo prišlo do neredne proti Nedeljkoviču in zmagal v končnici. Partija iz tretjega kola Tomovič-Božič se je končala kljub majhni prednosti Tomoviča neodločeno. V partiji iz četrtega kola je Vuković uveljavil svojo prednost proti Pirca, Matanovič pa proti Miliču. Gernek in Ivkov sta remizirala.
S tem so bile odigrane vse prekinjene partije iz prvih štirih kol. Ostala je edino še partija Trifunović-Janušević iz drugega kola, v kateri ima Trifunović izgled na zmago. V četrtem kolu so doživeli prve poraze Pirc, Kostič, Božič in Milič, nepopravljivo boljše znašajo, tako da ima v končnici, ki je nastala po razpletu več upanja na zmago.
Prav tako je bila prekinjena partija Vuković-Pirc. V španski partiji je Vuković po dobri igri uspelo priti v končnico s kmetom več, tako da ima upanje na zmago.
V četrta je bil prost dan in so igrali prekinjene partije iz prejšnjih kol. V partiji iz drugega kola je Pirc uveljavil svojo prednost proti Nedeljkoviču in zmagal v končnici. Partija iz tretjega kola Tomovič-Božič se je končala kljub majhni prednosti Tomoviča neodločeno. V partiji iz četrtega kola je Vuković uveljavil svojo prednost proti Pirca, Matanovič pa proti Miliču. Gernek in Ivkov sta remizirala.
S tem so bile odigrane vse prekinjene partije iz prvih štirih kol. Ostala je edino še partija Trifunović-Janušević iz drugega kola, v kateri ima Trifunović izgled na zmago. V četrtem kolu so doživeli prve poraze Pirc, Kostič, Božič in Milič, nepopravljivo boljše znašajo, tako da ima v končnici, ki je nastala po razpletu več upanja na zmago.
Prav tako je bila prekinjena partija Vuković-Pirc. V španski partiji je Vuković po dobri igri uspelo priti v končnico s kmetom več, tako da ima upanje na zmago.

VREMENSKO POROČILO HIDROMETEOROLOŠKE SLUŽBE

Stanje dne 4. novembra: Visok zračni pritisk ki še nadalje dominira od zapadne obale Francije do Urala, se polagoma umika proti vzhodu. Balkan in Apeniški polotok pa sta pod vplivom depresijske aktivnosti z jedrom jugovzhodno od Rima, katera povzroča v teh predelih pretežno oblačno vreme, z dežjem in Dalmaciji in s snegom v severozapadnih predelih države. Danes je mežurje v Sloveniji v dopoldanskih urah: na Jezerškem, Smarčnem pri Slov. Gradcu, Celju, Mariboru, Murski Soboti, Postojni in Novem mestu. Najnižja temperatura je bila dosežena na Planci — 3,0 C.
Vremenska napoved za soboto 5. novembra: Se nadalje pretežno oblačno s prehodnimi krajevimi padavinami. V osrednjih in severozapadnih predelih Slovenije lažje snežne padavine. Temperatura od — 4 do 5 C.

OBVESTILA

OPOZORILO

Vsa državna in zadržana trgovska podjetja, ki so upravičena prodajati proizvode lokalne industrije po planu II., opozarjamo na dosledno izvajanje predpov odtrebe ministra trgovine in preskrbe, objavljene v Vestniku Urada za cene LRS št. 12/49 ter v Ur. l. LRS št. 26-163/1949, v smislu katerih so izločeni iz tržnega dobička ter se morajo prodajati po nižji cenoti ceni naslednjih predmetov: otroški vozički, otroške kopalne kadli (pocinkane) krema za obutev vseh vrst, mast za čevlje, plavilo za perilo, šiviljski vint, posoda za dojenčke, krema za dojenčke, zaboji za sadje in slivni, zamški, šolsko pohištvo, otroške postelice in stacije, navadne krste, mešale sirkove (vključno tudi male mešalice ter sirkove krtače); embalaže iz papirja, kartona in lepenke, zvezki razon notezov in blokov, šolske torbice iz kartona, samitarni tekstilni izdelki (obveze), čevljički za dojenčke št. 18—21 ter vsi živilski predmeti razen sadnih sokov in sirupov, enovrstnega sušenega sadja ter sitivnega sadja, likerjev vseh vrst ter konjaka, ruma, brendija, mastike, džina in vodke.
Ker trg. podjetja za plan II. vedno teh predmetov še do danes ni izločila iz prodaje po višjih cenah po planu II. je Ministrstvo za trgovino in preskrbo LRS odredilo, da se ti predmeti takoj popisejo, v kolikor se nahajajo na zalogi pri trgovskih podjetjih, in prevedejo v prodajo po nižjih cenotnih cenah. Zaradi regresa, ki nastaja, ker so bili ti predmeti nabavljeni po višjih cenah kot pa se prodajajo, morajo vsa trg. podjetja v teku 5 dni izdelati seznam obstoječih zalog, v katerega morajo vpisati poleg vrste blaga in količine tudi sedanje proste cene po planu II. in nove nižje enotne cene in končne, kje je bilo to blago nabavljeno.
Okrajni ljudski odbori morajo prijave trgovskih podjetij zbrati ter jih potem oblastnih ljudskih odborov predložiti Ministrstvu za trgovino in preskrbo najkasneje 15. novembra 1949, sicer se bo smatralo, da trg. podjetja nimajo nobenih regresnih zahtev. Iz pisarne MTP

OBVESTILO

Ministrstva za trgovino in preskrbo LRS
Pred izpitno komisijo za zvanje nižjih komercialistov pri Ministrstvu za trgovino in preskrbo LRS so z uspehom napravili izpit tovararji: Popovič Niko, Kavčič Marjan, Lampič Milena, Mataječ Boris, Sušnik Milan in Zgodar Anton.
Popršen uspeh izpitolov je prav dober. Prihodnji izpiti se prične 19. decembra 1949. Prijave je treba vročiti do 30. novembra 1949 pri Ministrstvu za trgovino in preskrbo LRS. — Iz pisarne MTP.

KMETIJSKI FESTIVAL V KOČEVJU v nedeljo 6. novembra 1949

Pregled uspehov dela v izgraditvi državnega kmetijskega sektorja. Sprevid in zborovanje ob 9. uri v Kočevju. Popoldne ogled živinorejskih objektov na Mlaki pri Kočevju.
Varno kmetovalce-zadrušnike, predvsem iz kočevskega okraja, k udeležbi.

GLEDALISCE

DRAMA — LJUBLJANA
Sobota, 5. ob 20: Gow-D'Ussau: »Globoko so koruncine. Zaključena predstava za LMS.

OPERA
Sobota, 5. ob 20: Puccini: »Tosca«. Gostovanje Valerije Heybalove. Izven. Predstava za podozreje (že razprodano)
Nedelja, 6. ob 20: Donizetti: »Don Pasquale«. Izven

(V prodaji balkon, galerija in lože ter stojališča).

SINDIKALNO GLEDALIŠČE JESENICE
Sobota, 5. novembra ob 16: Ivan Drov: »V zanki, predstava za ind. kol. solo in družinsko zbiranje na vesenah.
Nedelja, 6. novembra ob 14: Ivan Cankar: »Hlapci«, predstava za okolico Jesenic. Zveze z vlaki ugodne.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Mestni dom
Sobota, 4. novembra Zaprta.
Torek, 8. novembra ob 20: Lillian Hellman: »Kobilice».

SKUD — ISTOK — Rakek ponovi P. Golja igro »Snežuljica« v nedeljo 6. novembra ob 4. uri popoldne v Kult. domu na Raketu.

LJUDSKO GLEDALIŠČE V CELJU
Razpis abonmaja za sezono 1949-50
Na splošno željo gledališkega občinstva, zlasti onega iz sindikalnih vrst, uvajamo za letošnjo sezono 1949-50 gledališki abonma. Navedeni seznam je sestavljen iz sindikalnih ali drugih naša organizacija oz. ustanova si lahko zaigra določene sedeže na prvi ali drugi naši predstavi s tem, da plača ob prijavi v dneh, ki jih navajamo na koncu tega razpisa, po 50 din kavicje za sedež. Poleg tega pa ostane vsak abonent v posameznem gledališču dolžan, da dvigne in poravnava vsakokratno vstopnico primeru se prodaje vstopnic, v nasprotju s prvimi predpisi. Ob vpisu med bonente položeno kavicjo bomo obračunali ob naši zadnji predstavi v sezoni.

Ta abonma ne velja za event. zastojanja gledališč iz Ljubljane ali Maribora, vendar bodo tudi pri obisku teh predstav imeli prednost stalni obiskovalci.

Pri prodaji preostalih vstopnic bomo kakor do sedaj, tudi v bodoče prvenstvo upoštevali samskega občinstva, do prodaje vstopnic dostojnega naročila sindikalnih podjetij in drugih organizatorjev skupinskega obiska. Telefonskih naročil ne bomo niti sprejemali, niti upoštevali.

Za tiste sindikalne družnice, organizacije, ustanove, JA itd., ki so številno tako močne, da lahko polno zasedejo gledališki dvoran in ki to želijo ob, v naši predstavi, zaskar na vsakoprejšnji polovici vsakršnega zaskar, ima odkupa vse dvorane, priredih zaključeno predstavo. Na to ugodnost v pogledu nižje vstopnine in v pogledu časa uprizoritve opozarjamo zlasti vse naše tovarniške kolektive.

Izjemoma bo izven abonmaja prva slavnostna uprizoritev »Krajskih komedijantov« (v okviru stoletnice), ki bo namonjena gostom in udarnikom oz. najboljšim delovnim kolektivom.

Prijave za abonma bo sprejemala gledališka blaznina dne 9. in 10. novembra vsakokrat od 15—18. — Uprava Ljudskega gledališča.

KINO

LJUBLJANA UNION: Ameriški barvni film »Ali-Baba in 40 razbojnikov«. Pregled 8. Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15.
MOSKVA: Ameriški film »Ali-Baba in 40 razbojnikov«. Akademski mesečnik II. — Predstave ob 15.45, 17.45 in 19.45.
SLOGA: Sovjetski film »Maska in Sovjet. Ukrajina, tednik. — Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15.
TRIGLAV: Poljski film »Prepovedane pesmi«. FN. 190. — Predstave ob 18 in 20.
SIBKA: Češki film »Možje brez kril, tednik. — Predstave ob 18 in 20.
MARIBOR PARTIZAN: Danski film »Sirota Sina«. Srbski mes. 19.
UDARNIK: Ameriški film »Bumoranec«. Ustanak u Srbiji.
POBREZJE: Sovjetski film »Srednji napadalec, tednik.
CELJE METROPOL: Sovjetski film »Akademik Pavlov«. FN. 191.
DOM: Premiera avstrijskega filma »Proces, tednik.
KAMNIK: Ameriški film »Gospa Curie, tednik.
KRANJ STORŽICA: Sovjetski film »Rusko vprašanje, Zima. 49.
SVOBODA: Sovjetski barvni film »Povest o zemlji Sibirski«. FN. 186.
PTUJ: Angliški film »Hamlet, I. maj. 49.
JESENICE MESTNI: Sovjetski barvni film »Vlak polje na vzhodu, tednik, ob 18 in 20.

OBVESTILO

Nova ambulanta na lianski cesti 3, v prostorih bivše gostilne Ribič, posluje dnevno od 7.30 do 11.30 za splošne bolezni, zobna ambulanta za 15 letnih otrok od 10—19.
Dne 3. novembra je začela poslovati dnevno od 7—13 zobna ambulanta v zdravstvenem domu v St. Vidu.
Splošna ambulanta posluje za zavarovance in svoje, zobna ambulanta pa za zavarovance in svoje ter za privatnike.
Poslužuje se sedmih zdravstvenih ustanov v izogib nepotrebnega čakanja v dosegljivih ambulantah

OBJAVA

Uprava Gradbenega tehnikuma LRS v Ljubljani sporoča, da bosta pričela s poukom Delavski gradbeni tehnikum (I in II. letnik) in gradbeno delovodska šola gradbeni in industrijski oddelki v ponedeljek, dne 7. novembra t. l. Vpisovanje bo 7. XI. ob 7. uri v šolski pisarni Gorupova 10-III. Vsi dijaki se morajo dne 6. XI. v novem internatu v Čebelarjevi ulici. Dijaki naj si po možnosti sami priskrbe stanovanja pri svojih znanih in sorodnikih, ker v internatu ni dovolj prostora.
Dijaki, ki imajo popravne izpite, naj vložijo takoj prošnje za pripustitev k izpitu. — Ravnateljstvo Gradbenega tehnikuma LRS.

OBVESTILO

Letalska modelarska šola v Ljubljani, obveščava vse mladince in mladinke, da prične prihodnji teden z rednim poukom. Za začetnike se bosta vršila »A« modelarska tečajja, eden dopoldne, a eden popoldne. Poleg tega se bo vršil še en »B« in en »C« modelarski tečaj.
Pozivamo vse mladince in mladinke, katerim imajo interes za izdelavo ter konstruiranje, da vstopijo v vrste letalskih modelarjev. Pouk je brezplačen, razvotako je s strani šole preskrbljena za orodje in materiale.
Vsi zainteresirani naj se čimprej javijo na letalskem društvu »Milana Hudnika« v Ljubljani v času od 8—12 zjutraj, ter od 12—17 popoldne, kjer bodo izpolnili prijavo. Kot priložnost nadaljnja navodila — Uprava modelarske šole.

OBJAVA

Pomogo se dogaja, da prihajajo stranke na Komite za fizkulturo pri vladi LRS izven postavljeneh uradnih ur ter s tem občutno vplivajo na redno in nemoteno poslovanje ustanove.
Zaradi tega obveščamo vse stranke, da so uradne ure izključno od 10—12, kar velja tudi za predstavnike drugih ustanov. V bodoče bodo vsi obiski izven uradnih ur, razen v izrednih in nujnih primerih, zavrnjeni.
Sekretariat Komiteja za fizkulturo pri vladi LRS

OBJAVA

Načelari iz Ljubljane in okolice! Vedno težje za vzdrževanje matlo se prične 15. novembra t. l. Priloge so bodov vršila vsak torek in četrtek ob 20. do 21. ure v dvorani Republiške zveze kmetijskih združb, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6. Prijave sprejema Čebelarstva združenja do 10. novembra t. l. 456

Obveščilo. Obveščamo vse fizkulturne organizacije ljubljanske oblasti, da se predvina konferenca oblastnega fizkulturnega in oblastnega telovadnega odbora, ki bi se morala vršiti 4. novembra ob 10. uri na Taboru v Stokletni dvorani, preloži na 20. novembra ob isti uri in na istem kraju. — Inicijativni fizkulturni odbor za ljubljansko oblast

Telovadno društvo Ljubljana II Tabor obvešča svoje članstvo, da je pričelo z večeri ritmike, estetik, ljudskih in družinskih plesov ob sobotah od 19—22. Legitimacije za telovadno članstvo in prijavljeno članstvo aktivov so v dobi v društveni pisarni. — Uprava 898

Padalec, član LDMM! Pozor! Stroške vaje so vršijo vsaka sobota redno ob 10.30 dopoldne in ob 4 uri popoldne. V primeru dežja ali snega se vrši strteljanje v Celinkovem gradu ob istem času Udeležba obvezna. — Uprava društva. 899

Kulturno-umetniško društvo »Simonisti Vinka Gaspara«, Dolomjska c. 35, Ljubljana, oviro za družvene člane v Domu OF plesne šole 5. novembra z začetkom ob 20. 8995

Zdravniško dežurno službo v Ljubljani ima od sobote 5. novembra popoldne do ponedeljka 7. novembra od 8. zjutraj dr. Zalkar Ana, Karlovska cesta, telefon 52-84.

Simfonični orkester bo izvajal na svojem koncertu v ponedeljek 7. novembra ob 9 v Unioinu pod vodstvom dirigenta Bogo Leskoveca Brahmovse Variacije na Haydnov temo. To delo je napisal slavni skladatelj, ko je bil na višku svojega ustvarjanja, variacije samo so najznamenitejšie orkestrske variacije vseh literatur in so imele že na prvi tevdnji največji uspeh. V Ljubljani bo to delo prvič javno izvajano. Vstopnice v Knjižarni muzikalij. 8085(3)

DNEVNE VESTI

Prispevki za Rdeči križ pri vožnjah s cestno železnico. Da bi se podprla akcija Rdečega križa, bodo sprevodniki cestne železnice v soboto 5. t. m. pobirali od vsakega potnika doplačilo 1 din za vsako vozovnico.
Čebelarje iz Ljubljane in okolice! Vedno težje za vzdrževanje matlo se prične 15. novembra t. l. Priloge so bodov vršila vsak torek in četrtek ob 20. do 21. ure v dvorani Republiške zveze kmetijskih združb, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6. Prijave sprejema Čebelarstva združenja do 10. novembra t. l. 456

Obveščilo. Obveščamo vse fizkulturne organizacije ljubljanske oblasti, da se predvina konferenca oblastnega fizkulturnega in oblastnega telovadnega odbora, ki bi se morala vršiti 4. novembra ob 10. uri na Taboru v Stokletni dvorani, preloži na 20. novembra ob isti uri in na istem kraju. — Inicijativni fizkulturni odbor za ljubljansko oblast

Telovadno društvo Ljubljana II Tabor obvešča svoje članstvo, da je pričelo z večeri ritmike, estetik, ljudskih in družinskih plesov ob sobotah od 19—22. Legitimacije za telovadno članstvo in prijavljeno članstvo aktivov so v dobi v društveni pisarni. — Uprava 898

Padalec, član LDMM! Pozor! Stroške vaje so vršijo vsaka sobota redno ob 10.30 dopoldne in ob 4 uri popoldne. V primeru dežja ali snega se vrši strteljanje v Celinkovem gradu ob istem času Udeležba obvezna. — Uprava društva. 899

Kulturno-umetniško društvo »Simonisti Vinka Gaspara«, Dolomjska c. 35, Ljubljana, oviro za družvene člane v Domu OF plesne šole 5. novembra z začetkom ob 20. 8995

Zdravniško dežurno službo v Ljubljani ima od sobote 5. novembra popoldne do ponedeljka 7. novembra od 8. zjutraj dr. Zalkar Ana, Karlovska cesta, telefon 52-84.

KONCERTI

Simfonični orkester bo izvajal na svojem koncertu v ponedeljek 7. novembra ob 9 v Unioinu pod vodstvom dirigenta Bogo Leskoveca Brahmovse Variacije na Haydnov temo. To delo je napisal slavni skladatelj, ko je bil na višku svojega ustvarjanja, variacije samo so najznamenitejšie orkestrske variacije vseh literatur in so imele že na prvi tevdnji največji uspeh. V Ljubljani bo to delo prvič javno izvajano. Vstopnice v Knjižarni muzikalij. 8085(3)

Mestni odbor Ljudske tehnike Ljubljana sklicuje po sklopu svoje Predsedstva mestnega odbora Ljudske tehnike z dne 22. 9. 1949.

II. PLENUM mestnega odbora Ljudske tehnike

Predsedstvo mestnega odbora LT predlaga plenumu naslednji dnevni red: — referat tov. Kovačič Leo, — referat tov. 1. Organizacijska vprašanja — referat tov. Zadnik Gustav — diskusija. 2. Spremembe v mestnem odboru LT. 1949 a Plenum bo zasedal 6. novembra 1949 a pričel ob 9 uri dopoldne v prostorih Glavnega odbora LT — Ljubljana, Celovška 23 (Celinkov grad). Plenumu bodo prisotvovalni člani plenuma MOLT in člani ROLT.

Urejs uredniški odbor. — Odgovorni urednik Dušan Bole — Naslov uredništva: Kopitarjeva 6. — Uprava: Kopitarjeva 2 — Telefon uredništva in uprave: 52-61 do 52-65 — Telefon naročniškega oddelka 30-30 — Štev. ček, računa 601-90601-0

PRESKRBA

DELITEV INDUSTRIJSKIH NAKAZNIC ZA III. TROMESEČJE

Narodna banka FLRJ podružnica Ljubljana mesto bo delila industrijske nakaznice za III. tromesečje (oktober, november, december) danaes v soboto 3. novembra nasledinim:
MLO I. podjetja, uradi in ustanove
Za vsa podjetja urade in ustanove, ki niso bili v razporedu z dne 4. 11., in sicer: od 8—9, od reg. št. 1—100, od 9—10, od reg. št. 101—190, od 10—11, od reg. št. 191 do konca.
V ponedeljek 7. novembra:
OLO Ljubljana okolica — podjetja, uradi in ustanove od 8—9, od reg. št. 1—40, od 9—10, od reg. št. 41—80, od 10—11, od reg. št. 81—120, od 11—12, od reg. št. 121 do konca.
V torek 8. novembra:
OLO Ljubljana okolica — krajevni ljudski odbori od 8—9, od reg. št. 1—20, od 9—10, od reg. št. 21—40, od 10—11, od reg. št. 41 do konca

Razpored delitve industrijskih nakaznic za III. tromesečje uličnim poverjenikom MLO Ljubljana bo objavljeno naknadno.
Ponovno opozarjamo vsa podjetja, urade, ustanove in KLO-je, da morajo brezopozno peti dan po prevzemu industrijskih nakaznic vrniti Narodni banki vse nevročene nakaznice (n. pr. od odseljenih, umrlih, vpoklicanih k odseljenju kadrovskega roka od eseb, ki so izgubile upravičenost do prejema industrijskih nakaznic, nadalje v primerih, na plan delovne sile ne odgovarja naročnik nakaznic itd.) ter predložiti spisek nepovrženih ali podpisanih delavcev, nameščenecv in njihovih avojev, ki so prejeli nakaznice. Istočasno morajo podjetja, uradi in ustanove vrniti vse nezakorišcene točke zaradi neoprazničenih izostankov v zadnjem tromesečju.

Opozarjamo vsa podjetja, da se točno držijo danega razporeda in navodil v izogib posledicam. — Narodna banka FLRJ, podružnica Ljubljana mesto.

ODDAJA ODREZKOV

Poverjeničstva za trgovino in preskrbo LRL in Ljubljani poziva vse razdeljevalce živil, da predložijo odrezke in obračun masočob za mesec september in za sladkor za mesec oktober 1949 v soboto, 5. novembra na pristojnih mestih.
Naročimo vsem razdeljevalcem, da morajo predložiti letno odrezke in obračun za masočob za mesec september ter ločeno za sladkor za mesec oktober 1949.

OPOZORILO

Narodna banka FLRJ, Centrala za LR Slovenijo, opozarja vsa podjetja, ustanove, in KLO-je (nišne odbore), da najkasneje peti dni po prejemu industrijskih nakaznic za III. tromesečje morajo vrniti podružnicam Narodne banke:
1. seznam potrošnikov, prirejane od delavcev, nameščenecv ter njihovih avojev, ki so prejeli nakaznice;
2. vse nevročene nakaznice (n. pr. od ods